

Katalog Zbiorów
Instytut Piłsudskiego
Catalog of Collections
Pilsudski Institute

This special PDF edition of the catalog has this different cover design and the color images inside with reduced resolution in order to reduce its size for transmitting over the Web.
For a printed copy of the full-color, full-resolution catalog, please contact the Pilsudski Institute using the information below.

Pilsudski Institute
180 Second Avenue
New York, NY 10003
Tel: 212-505-9077 Fax: 505-9052
e-mail: info@pilsudski.org

**Katalog Zbiorów
Instytut Piłsudskiego**

**Catalog of Collections
Pilsudski Institute**

180 Second Avenue
New York, NY 10003
Tel: 212-505-9077 Fax: 505-9052

www.pilsudski.org

Robotnik special issue of February, 1894,
edited by Jozef Piłsudski and published by Polish Socialist Party

Luty 1894 roku.

Cena 20 groszy.

ROBOTNIK

JEDNODNIÓWKA

WYDANA STARANIEM

Polskiej Partii Socjalistycznej

Robotnicy są opołą, na której kociół przyszłości zbudowanym będzie.
Wierzcie dalej bez przerwy.
Z jednolitością w sercu, z siłą w dłoń.

Towarzysze, starajcie się o rozpowszechnianie naszego piśma!

TRESC: Od wydawców. — Czar i robotnicy. — Co nam daje kasa fabryczna? — Ustępstwa. — Demanie (wiersz). — Warunki pracy przy tznawajach. — Z życia górników. Dąbrowa górnicza. — Kooperacyonizmy. — Warszawa, Ciepłochowa, Będzin, Dąbrowa, Wilno, Krosno. — Z za Korosow: z Pozańskiegie, z Galicyi. — Ruch zagraniczny. — Odpowiedzi „Spr. Rob.” — Z chwili: Otwora nowoszcza, Do malarzy! (wiersz), Warszawa. — Rok 1194. — Odczwa.

Od wydawców

Pismo, przeznaczone dla robotników-agitatorów, stało się pierwszorzędną potrzebą ruchu socjalistycznego u nas z chwili, kiedy ruch ten pod wpływem kilkunastoletniej propagandy ogarnął szerokie koła ludności pracującej i wszedł na drogę wytworzenia silnego stronnictwa politycznego. Brak piśma takiego, w odpowiednim oświetleniu przedstawiającego wszystkie objawy naszego życia społecznego, należało piętnującego na każdym kroku spotykać się dające fakty politycznego niedoku i ekonomicznego wyzysku, odczuwać się dając dotkliwie. Jednak piśmo takie jeśli ma podobno zdania swemu, powinno być redagowane i wydawane w kraju. Wszelkie dotychczasowe próby wydawania piśma robotniczego za granicą nie osiągały zamierzonego celu, gdyż numery albo wcale nie dochodziły

do kraju albo dochodziły zbyt późno, kiedy artykuły potraciły wartość świeżości; przytem wydawcy zagranicą, będąc oderwanymi od gruntu krajowego i utraciwymi miarę, co potrzebnego, a co niepotrzebne na rasie dla ruchu, pomimo najlepszych chęci nie mogą należycie wywiązać się ze swej roli.

Odczuwają te braki piśma robotniczego, wydawanego za granicą, wszystkie swe siły skierujemy do tego, żeby wkrótce przywitac Was, towarzysze, słowem drukowanym w kraju. Tymczasem z powodu nagromadzenia się materjału puszczamy wśród Was tę jednodniówkę, ufnie w to, że szeroko się ona rozsiała wśród śląskich prawdziwej wiedzy robotników i że po przeczytaniu jej każdy odniesie należytą korzyść.

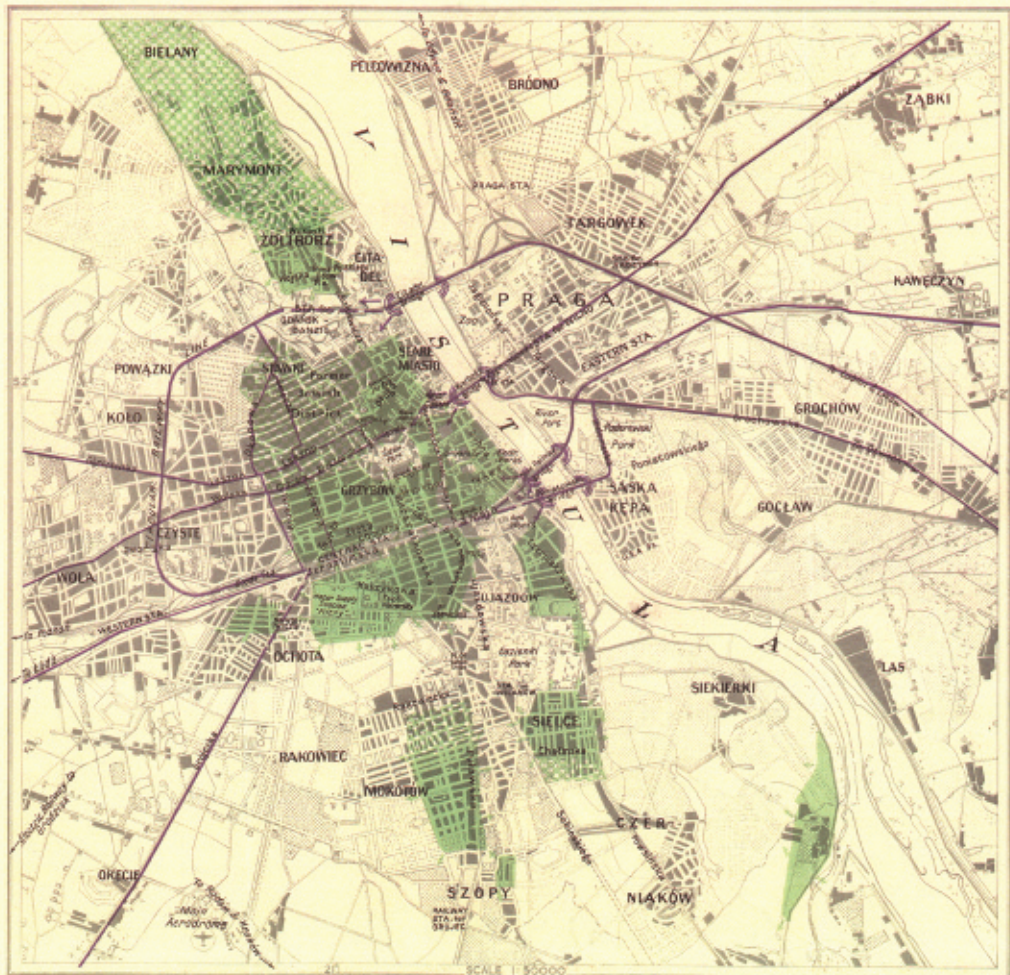
Więcej wyrobionych towarzyszy upraszamy o wytlómaczenie wątpliwości lub innej kromianych artykułów szerokiem koła swoich znajomych. Niech myśli tu swawrio wywołają jaknajwiększe zainteresowanie, wzbudzą ruch w tym kierunku między inteligencyą robotniczą, a wydawcy sownie zostaną wynagrodzeni.

Na zakończenie, dla uniknięcia możliwych zapości, dodajemy, że wszystkie artykuły, umieszczone tutaj, zostały napisane w kraju, były czytane przez Komitet Robotniczy Polskiej Partii Socjalistycznej i uzyskały jego uznanie.

Warszawa, w styczniu 1894 r.

Mapa Warszawy, sytuacja Powstania Warszawskiego w dniu 5 września, 1944 r.

Map of Warsaw during the Uprising; situation as of September 5, 1944

 Blocks of Houses liberated and still held by the Polish Underground Army

 Polish points of attack on German held strongpoints and road junctions

 Important streets connecting East and West in German hands.

 Streets partly in German control.

 Bridgeheads in German hands.

 Areas in which fighting continues

WARSAW

5th SEPTEMBER 1944

KATALOG ZBIORÓW

„Te słowa mówi do Was człowiek, który swoją duchową formację zawdzięcza od początku polskiej kulturze, polskiej literaturze, polskiej muzyce, plastyce, teatrowi, polskiej historii, polskim tradycjom chrześcijańskim, polskim szkołom, polskim uniwersytetom... I proszę Was:

Pozostańcie wierni temu dziedzictwu! Uczynicie je podstawą swojego wychowania! Uczynicie je przedmiotem dumy! Przechowajcie to dziedzictwo! Pomnóżcie to dziedzictwo! Przekażcie je następnym pokoleniom!”

Jan Paweł II
Gniezno, 6 czerwca 1979 r.

„Kto nie szanuje i nie ceni swojej przeszłości, ten nie jest godzien szacunku i teraźniejszości, ani nie ma prawa do przyszłości.”

Józef Piłsudski

CATALOG OF COLLECTIONS

“These words are spoken to you by a man who from the beginning owes his spiritual formation to Polish culture, Polish literature, Polish music and art, theater, Polish history, Polish Christian traditions, Polish schools and universities... And I ask you:

Remain faithful to this heritage! Make it the foundation of your formation! Make it the object of your pride! Keep alive this heritage. Enlarge this heritage! Impart it to the future generations!”

John Paul II
in Gniezno, Poland, June 6, 1979

“He who does not respect and value his past is not worthy of the present, or of respect and he has no right to the future.”

Jozef Pilsudski

Katalog jest finansowany przez Senat RP
przy kooperacji Fundacji SEMPER POLONIA
Catalog was financed by the Senate of the Polish Republic
through SEMPER POLONIA Foundation

Editorial Committee

Agnieszka Alberska, Anna Belka, Barbara Berska, Jacek Gałązka,
Iwona Drag Korga, Renata Siuzdak, Andrzej Ziobroń

Photos: Jerzy Koss, Janusz & Marek Podlecki, Albert Yokum

Cover & text design, color scanning & production by Graafiset International Inc.

Copyright © 2006 by Pilsudski Institute. All rights reserved

The Pilsudski Institute is located in New York City at: 180 Second Ave. (between 11th and 12th streets) Nowy Jork, NY 10003,
Tel: 212 505-9077, Fax: 212 505-9052, e-mail: info@pilsudski.org / <http://www.pilsudski.org>

A Non-Profit Educational Institution 501 (c) (3) of the Internal Revenue Code
Contributions are deductible for Income Tax purposes

"Instytut Józefa Piłsudskiego jest nie tylko skarbnicą cennych i historycznie unikalnych archiwów, jest także żywym pomnikiem zaangażowania w walce o niepodległość Polski pod duchowym przywództwem Marszałka Józefa Piłsudskiego. Obecnie, kiedy Polska jest znów niepodległa i walczy o umocnienie swojej suwerenności, przykład Piłsudskiego inspirowa Polaków w ich patriotycznych dążeniach."

prof. Zbigniew Brzeziński
Doradca do Spraw Bezpieczeństwa Prezydenta Jimmy Cartera

"The Pilsudski Institute is not only a repository of treasured and historically unique archives; it is also a living monument to Poland's commitment to independence, personalized by the memory of Marshal Jozef Pilsudski. At a time when Poland is again independent and struggling to consolidate its sovereignty, Pilsudski's example is a beacon which galvanized the energies and commitment of patriotic Poles."

prof. Zbigniew Brzezinski
Former National Security Advisor to President Jimmy Carter

Historia Instytutu	6
Archiwa	11
karty pocztowe, fotografie, dokumenty,	18
zespoły archiwalne, mapy	22
Zbiory muzealne	30
medale i rzeźby	
odznaczenia i znaki okolicznościowe	
znaczki pocztowe	
monety i banknoty	
mundury	
Biblioteka	34
Prasa	36
Galeria polskich obrazów	37
Biografia Józefa Piłsudskiego	42
Założyciele Instytutu	44
Prezesa Instytutu	46
Dyrektorzy Wykonawczy	48
Deklaracja Członkowska	48

SPIS TREŚCI

History of the Institute	6
Archives	11
postcards, photographs	
documents,	18
archival units, maps	22
Museum collections	30
medals and sculptures	
decorations and badges	
postal stamps	
coins and banknotes	
uniforms	
The Library	34
The press	36
Gallery of Polish paintings	37
Biography of Józef Piłsudski	43
Founders of the Institute	44
Presidents of the Institute	46
Executive Directors	48
Membership Application	48

TABLE OF CONTENTS

“Stamp of Approval”

The Polish Government issued this stamp in recognition of the Pilsudski Institute and its efforts on Poland’s behalf.”

Polish American Journal, December, 2002

Szanowni Państwo, Drodzy Przyjaciele

Instytut Józefa Piłsudskiego w Nowym Jorku przedstawia katalog swoich zbiorów. Archiwum Instytutu, założone w 1943 r., jest największym archiwum w Ameryce poświęconym wyłącznie najnowszej historii Polski. Galeria obrazów wybitnych polskich malarzy jest jedną z najważniejszych kolekcji malarstwa polskiego w Stanach Zjednoczonych dostępnych dla publiczności.

Archiwum (ponad 200 metrów bieżących akt), biblioteka (blisko 23,000 pozycji), galeria obrazów (przeszło 200 prac), a także kolekcje: 20,000 fotografii oraz map, pocztówek, znaczków i medali to wielki skarb polskiej historii i stała wystawa dziedzictwa polskiego w Ameryce.

Instytut jest ośrodkiem studiów historycznych, gdzie specjalny nacisk kładzie się na prostowanie błędów historycznych powstałych podczas okupacji niemieckiej, sowieckiej i rządów komunistycznych.

Dziś, dzięki sukcesywnie wprowadzanim udoskonaleniom m.in.: stworzeniu komputerowej ewidencji zbiorów - dostępnej na stronie internetowej www.pilsudski.org - Instytut staje się nowoczesną instytucją naukowo-badawczą, obsługującą badaczy z Polski, Stanów Zjednoczonych oraz wielu innych państw.

Prezentowany katalog zbiorów powstał dzięki subwencji przyznanej Instytutowi przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej w uznaniu dla jego działalności kulturalno-naukowej. Koordynatorem realizacji projektu była Fundacja SEMPER POLONIA.

Chcielibyśmy, aby niniejsza publikacja przyczyniła się do promocji Instytutu Józefa Piłsudskiego przede wszystkim wśród Polonii, która jest podstawą, naturalną i konieczną bazą wsparcia dla Instytutu. Są to miliony Amerykanów polskiego pochodzenia, którzy powinni wiedzieć o naszej działalności, wspierać ją i z niej korzystać. Na ostatniej stronie katalogu znajdują Państwo deklarację członkowską, do której wypełnienia gorąco Państwa zachęcamy.

Z poważaniem,

Jacek Gałazka
Prezes / President

Andrzej Beck
Wiceprezes / Vice President

dr Stanisław Milewski
Wiceprezes / Vice President

Ewa Babiarz
Sekretarz Zarządu / Secretary of the Board

Dear Friends of the Institute

The Pilsudski Institute for Research in the Modern History of Poland is pleased to present this catalog of its collections. Founded in 1943, the Institute has become the largest Polish archive in America dedicated exclusively to modern Polish history as well as a historical library of nearly 23,000 volumes. The Institute provides essential data for historians seeking to eliminate misinformation, disinformation and omissions committed by Nazi and communist propaganda (1939-1989).

The gallery of over 200 Polish paintings is one of the largest collections of Polish paintings in the U.S.A. open to the public.

The archives, the library, the gallery and collections of 20,000 photographs, documents, maps, medals, decorations, postcards and stamps constitute a priceless treasure of Polish and Polish American history and a unique showcase of Polish American heritage.

A bilingual website - www.pilsudski.org - serves thousands of scholars and students all over the world. The location of the Institute in the heart of New York puts it within reach of scholars, researchers and the many Polish schools in the metropolitan area.

In 2005 the Senate of the Republic of Poland and the SEMPER POLONIA Foundation of Warsaw recognized the value of our activities by offering for the first time continuing grants to modernize the archives and the library, to aid teachers of Polish history by offering prizes to students, to mount traveling exhibits, to organize conferences on Polish history and to produce this, the first catalog of the Institute's collections.

This catalog will help present the Institute to all Americans, and especially to the millions of Polish Americans who are the obvious and essential source of support for its activities. Please take a look at the last page of the catalog which is an application for membership in the Institute. We warmly commend it to your attention.

Sincerely yours,

dr Iwona Drąg Korga
Dyrektor Wykonawczy / Executive Director

dr Marek Zieliński
Członek Zarządu / Member of the Board

Członkowie Rady / Board Members

prof. Mieczysław Biskupski

dr Maria Kapuścińska

Janusz Krzyżanowski

prof. John Micgiel

Stanisław Świdorski

prof. Piotr Wandycz

Historia Instytutu

Instytut Józefa Piłsudskiego powstał 4 lipca 1943 r. Założyła go m.in. grupa najbliższych współpracowników Marszałka, którzy w wyniku działań wojennych znaleźli się w Stanach Zjednoczonych.

Podczas II Walnego Zgromadzenia Komitetu Narodowego Amerykanów Polskiego Pochodzenia, zorganizowanego w Hotelu Washington w Nowym Jorku, wyłoniono ośmioosobowy Komitet Organizacyjny, którego zadaniem było utworzenie autonomicznego ośrodka pracy naukowej pod nazwą Amerykański Instytut Józefa Piłsudskiego Poświęcony Badaniu Najnowszej Historii Polski. Nowa placówka nawiązywała do tradycji utworzonego w 1923 r. w Warszawie Instytutu Badania Najnowszej Historii Polski (nazwanego po śmierci Marszałka jego imieniem). Instytut stał się także depozytariuszem pochodzącego z Instytutu w Warszawie tzw. Archiwum Belwederskiego uratowanego z płonącej stolicy.

Wśród założycieli, oprócz znanych działaczy polonijnych, takich jak: Franciszek Januszewski, Maksymilian Węgrzynek i Lucjan Kupferwasser znaleźli się polscy uchodźcy wojenni, którzy w II Rzeczypospolitej zajmowali ważne stanowiska państwowe: Henryk

Kossak, Wojciech (1857-1942)
„Józef Piłsudski na Kasztance”, Olej na płótnie,
sygnowany i datowany (1928), 99 x 91.5 cm
“Piłsudski on horseback”, Oil on canvas, signed &
dated (1928), 39x36”

History of the Institute

The Institute was founded on July 4, 1943. At a meeting in the Washington Hotel in New York City, an organizing committee was formed to set up a non-political research organization, to be named the Piłsudski Institute of America, for the purpose of studying the modern history of Poland. It would continue the work of the Institute founded in Warsaw in 1923, called the Institute for Research in the Modern History of Poland. In 1936 the Institute in Warsaw was named after Marshal Jozef Piłsudski who died in 1935.

The Piłsudski Institute of America was to carry on the work of the Warsaw Institute until the end of the war, and thereafter continue its activities in America as a branch of the reconstituted Piłsudski Institute in Warsaw.

Among the founders were prominent Polish Americans: Franciszek Januszewski, Maksymilian Węgrzynek and Lucjan Kupferwasser; and well known Polish exiles, former ministers and politicians of prewar Poland: Henryk Floyar-Rajchman, minister of industry and commerce, Ignacy Matuszewski, minister of finance, and Waclaw Jedrzejewicz, minister of education. Franciszek Januszewski, pub-

Floyar-Rajchman - były minister przemysłu i handlu, Ignacy Matuszewski - były poseł na Węgrzech i minister skarbu oraz Wacław Jędrzejewicz - były minister oświaty. Ci trzej ministrowie nadzorowali we wrześniu 1939 r. transport Funduszu Obrony Narodowej i polskiego złota na Zachód, później jednak, gdy polski rząd w Londynie odsunął piłsudczyków na margines życia politycznego, odmawiając im nawet przyjęcia do wojska - zdecydowali się na emigrację do Stanów Zjednoczonych.

Głównym celem założycieli Instytutu w Nowym Jorku była natychmiastowa, po zakończeniu działań wojennych, rekonstrukcja Instytutu Józefa Piłsudskiego w Warszawie. Kiedy jednak konferencja jałtańska przesądziła losy kraju, przed twórcami placówki stanęło zadanie prowadzenia stałej, niezależnej instytucji badawczo-naukowej zajmującej się nie tylko gromadzeniem, przechowywaniem i badaniem dokumentów dotyczących Polski, ale także popularyzowaniem prawdziwej, niezafałszowanej wiedzy o Polsce i jej historii najnowszej.

Pierwsze lata działalności były dla Instytutu okresem walki o przetrwanie. Było ono możliwe głównie dzięki założycielom, kolejnym prezesom i dyrektorom, którzy ofiarowali swój czas, pracę i niejednokrotnie fundusze. Podobnie jak wtedy, tak i dziś działalność Instytutu w dużej mierze opiera się na pracy wolontariuszy, podstawą finansowania placówki są składki członkowskie i darowizny.

Mimo trudności Instytut rozwijał się. Odbływały się zjazdy i odczy-

lisher of The Polish Daily in Detroit, became chairman of the Organizing Committee. After his resignation on September 16, 1943, he was succeeded by Ignacy Matuszewski. On December 16, 1943, forty-eight regular members were accepted, the categories of supporting, corresponding and honorary members were created, and by-laws were passed.

The Institute was to collect, protect and process documents related to the history of Poland after 1863, in order to create an archive, publish books and other publications, support scholarly activities, cooperate with other scholarly institutions, provide grants for research on Polish history, and organize lectures and readings. The reconstruction of the Institute in Warsaw after the war was set as a top priority. Unfortunately the Yalta Conference in 1945 sealed the fate of Poland and forced the Institute to continue in New York as an independent entity, with the added mission of promoting full and accurate knowledge of Poland and its most recent history.

The early years were a battle for financial survival, secured mainly by the generosity of the original founders and that of successive presidents and members of the Board who volunteered their time and work. In spite of financial uncertainty, the Institute managed to organize conferences, lectures and exhibits to commemorate important events and anniversaries, to issue new publications while continuing to enlarge its archival holdings and other collections: the library, medals, badges and works of famous Polish painters. As funds permitted, the Institute began to fund prizes for the best histor-

ty naukowe, wystawy, ukazywały publikacje m.in. o charakterze źródłowym, wspomnienia znanych postaci życia politycznego: Juliusza Łukasiewicza - byłego ambasadora RP w Paryżu i Józefa Lipskiego - byłego ambasadora RP w Berlinie. Z czasem Instytut zaczął przyznawać nagrody za prace historyczne i fundować stypendia dla młodych, niezależnych naukowców. Przede wszystkim jednak Instytut, dzięki aktywności i ofiarności Polonii amerykańskiej, powiększał swoje zbiory: archiwalne, biblioteczne, numizmatyczne i obrazów.

W związku z działalnością cenzury i niszczeniem w kraju dokumentacji dotyczącej historii Polski, archiwalia Instytutu nabrały szczególnego znaczenia zarówno podczas niemieckiej okupacji, jak i po II wojnie światowej, kiedy Polska znalazła się pod rządami komunistów. Instytut wraz ze swoimi zbiorami nadal odgrywa ważną rolę. Unikatowy zasób archiwalno-biblioteczny przyciąga licznych gości przede wszystkim: profesorów, studentów, doktorantów, którzy znajdują tu materiały do prac magisterskich i rozpraw naukowych.

W Instytucie od początku działalności nie było zawodowych archiwistów, którzy sprawowałyby merytoryczną opiekę nad całością zasobu. Zbiory były jednak przez cały czas dobrze zabezpieczone i udostępniane. Dodatkowo w latach 70-tych większość najważniejszych archiwaliów została zmikrofilmowana.

Dzięki zmianom zaistniałym w Polsce po 1989 r. powstała

ical publications on the modern history of Poland and issue study grants.

The by-laws established in 1943, with revisions in subsequent years, governed the activities of the Institute. In 1951 a new category of membership, "Friend of the Institute," was established; in 1958 the obligation to reconstitute the Institute in Warsaw after the war was eliminated and the Board of Directors was increased to twenty members. The greatest changes occurred in 1976 when on March 19th new by-laws were approved. The Annual Meeting of members was no longer the governing body of the Institute; instead the Board of Directors would elect each year the president and the Executive Committee to be responsible for the realization of the approved program and the day-to-day management of the Institute. Members of the Board of Directors would be elected for life. In 1999, the by-laws were amended to require members of the Board of Directors to be elected for three years, with one-third of the Board being elected each year. In 2006 the Institute had twelve members on the Board.

When Poland regained its sovereignty in 1989, it became possible for the Pilsudski Institute to cooperate with the new Polish government and its institutions. After 2001, the Institute's close collaboration with the National Headquarters of the Polish State Archives and the support by the Kosciuszko Foundation in New York resulted in grants for visiting archivists from Poland; Pawel Pietrzyk from the Lodz State Archives in 2002, Dorota Kotowicz from the Krakow (Bochnia) State Archives in 2003/4, Dr. Barbara Berska from the

możliwość podjęcia współpracy z polskimi instytucjami i środowiskami archiwalnymi. Od 2001 r., w porozumieniu z Naczelną Dyрекcją Archiwów Państwowych (NDAP) i dzięki stypendiom przyznanych przez Fundację Kościuszkowską, Instytut gościł archiwistów z Polski: Pawła Pietrzyka z Archiwum Państwowego w Łodzi, Dorotę Kotowicz z Archiwum Państwowego w Krakowie (Oddział w Bochni), dr Barbarę Berską z Archiwum Państwowego w Krakowie i Annę Belkę z Archiwum Państwowego m.st. Warszawy. Rozpoczęty w 2001 r. proces kompleksowej modernizacji archiwum i zabezpieczenia zbiorów obejmował m.in.: sporządzenie komputerowej ewidencji zespołów archiwalnych, przepakowanie akt do teczek i pudeł z tektury bezkwasowej oraz umieszczenie ich w nowych, funkcjonalnych regałach. Wyposażenie archiwum sfinansowała Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej w Warszawie.

Wspólnie z NDAP Instytut podjął następny, realizowany już w Polsce, projekt mający na celu konserwację i zmikrofilmowanie jednej z najcenniejszych swoich kolekcji - Powstania Śląskie. Transport archiwaliów współorganizuje Konsulat Generalny RP w Nowym Jorku. Zabezpieczenie tej ważnej dla kultury polskiej kolekcji jest priorytetem Instytutu i NDAP. Projekt ten jest współfinansowany przez województwo śląskie.

W 2005 r., dzięki stażom przyznanych przez Senat RP dr Barbarze Berskiej z Archiwum Państwowego w Krakowie i Agnieszce Alberskiej z Biblioteki Narodowej w Warszawie kontynuowano

Krakow State Archives in 2004/5, and Anna Belka from the State Archives in Warsaw in 2005/6.

Modernizing and preserving the archives requires computerization of archival units, repacking of all files into acid-free folders and boxes, and the installation of modern shelving. The Polish Science Foundation of Warsaw provided the funds for the new equipment.

Together with the National Headquarters of the Polish State Archives, the Institute embarked on the repair and microfilming of documents on the three Silesian Uprisings (1919-1921). The work was done in Poland and the Polish Foreign Ministry paid for the transportation of the successive shipments to and from Poland, with the Polish Consulate in New York in charge of the shipments. Protecting collections of great value to Poland is one of the priorities of the Polish State Archives.

In 2005, the Polish Senate made its first grant to the Institute which included the assignment of Agnieszka Alberska, from the National Library in Warsaw, to begin the work of reorganizing and computerizing the library of the Institute and Dr. Barbara Berska from the Krakow State Archives to continue modernization of the Institute's archives.

The Institute, with Poland's and Polonia's support, will continue to be a beacon of Polish culture in America for Americans and Polish Americans as well as Poles scattered throughout the world who visit

prace nad opracowywaniem archiwaliów i zbiorów bibliotecznych.

Od lat pozostaje Instytut placówką promieniującą polskością, otwartą na ludzi ciekawych Polski i jej kultury. Odbywają się spotkania z historykami, prezentacje książek, projekcje filmów, wystawy, lekcje dla młodzieży szkół polonijnych, kiermasze książek.

Bieżąca działalność placówki i bogate zbiory sprawiają, że jest Instytut żywą skarbnicą wiedzy o Polsce i Polonii amerykańskiej.

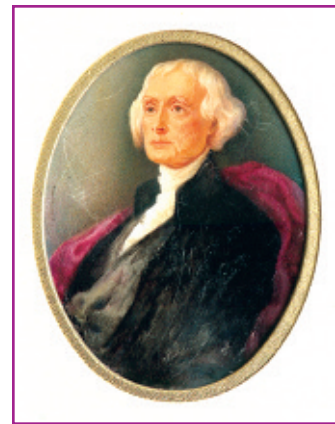
the Institute's website: www.pilsudski.org. For the metropolitan area of New York, the Institute provides numerous programs, including book fairs, film screenings, historical exhibits, lessons for students of Polish history, and opportunities to meet with historians and authors.

Sowa-Sowiński, Zygmunt (1908-1954)
Portret gen. Józefa Hallera, Miniatura w kości
słoniowej, oprawiona
General Jozef Haller, Miniature in ivory, framed
Donated by Irene Prime, 1998

Sowa-Sowiński, Zygmunt (1908-1954)
Portret Ignacego Paderewskiego, Miniatura,
oprawiona
Ignacy Paderewski, Miniature, framed
Donated by Irene Prime, 1998

Sowa-Sowiński, Zygmunt (1908-1954)
Portret T. Jeffersona, Miniatura w kości
słoniowej,
oprawiona
Thomas Jefferson, Miniature in ivory, framed
Donated by Irene Prime, 1998

Archiwum

Pozyskiwanie archiwaliów jest jednym z podstawowych zadań Instytutu odzwierciedlonym zarówno w statucie, jak i codziennej działalności. Archiwum Instytutu posiada największy zbiór dokumentów do historii Polski ze wszystkich instytucji polonijnych na terenie Stanów Zjednoczonych.

Najbardziej wartościową część zasobu stanowią archiwalia Instytutu Badania Najnowszej Historii Polski w Warszawie, nazywane także Archiwum Belwederskim, uratowane podczas II wojny światowej. Do grupy tej należą m.in. zespoły: Adiutantura Generalna Naczelnego Wodza, Komisja Likwidacyjna gen. Lucjana Żeligowskiego, Sprawy Sądowe i Honorowe Generałów i Wyższych Dowódców, Ukraińska Misja Wojskowa w Polsce oraz Powstania Śląskie.

Najobszerniejszą część zbiorów, o kapitalnej wartości historycznej, tworzą akta pozyskane już na terenie Stanów Zjednoczonych. Dokumentują one działalność Polonii na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat, zawierają materiały pozostałe po wielu wybitnych mężach stanu, politykach i wojskowych. Oprócz znaczących organizacji polonijnych takich jak: Komitet Obrony Narodowej w Ameryce i Komitet Narodowy Amerykanów Polskiego Pochodzenia, w Instytucie przechowywane są archiwa osobiste

Archives

The collecting of archives is one of the basic goals and activities of the Institute. Today the Institute has the largest archive in America devoted exclusively to the modern history of Poland.

The archives of the Institute came from two main sources. The first was the prewar Pilsudski Institute for Research in the Modern History of Poland in Warsaw; the second source was donations from various Polonian organizations in America, diplomatic posts, and bequests from individuals.

Undoubtedly, the most valuable part of the Institute's archives is the above-mentioned archive of the prewar Pilsudski Institute in Warsaw, known as the Belvedere Archives, which was saved during World War II.

This part of the archives consists of the following units: archives for the years 1918-1922 of the Adjutant-General to the Supreme Commander, Jozef Pilsudski; The 1926 Liquidation Commission Report of General Lucjan Żeligowski; Judicial proceedings involving senior military personnel (1915-36); The Ukrainian Military Mission in Poland (1919-1931); and The Silesian Uprisings (1919-1921).

m.in. ambasadorów: Józefa Lipskiego, Michała Sokolnickiego, Juliusza Łukasiewicza, gen. Kazimierza Sosnkowskiego, Jana Weinsteina, Władysława Pobóg-Malinowskiego i Tadeusza Katelbacha. W tej grupie akt znajdują się także archiwalia placówek dyplomatycznych i organizacji rządowych m.in.: Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Nowym Jorku, Polskiego Centrum Informacyjnego oraz Samodzielnej Placówki Wywiadowczej ESTEZET, pozyskane różnymi drogami po cofnięciu uznania dla rządu Rzeczypospolitej Polskiej w Londynie. Wyróżnić należy także kolekcje wycinków prasowych, druków ulotnych i zdjęć dotyczących danej postaci lub wydarzenia.

O ile Instytut zbiera i przechowuje w zasadzie dokumentację dotyczącą najnowszej historii Polski, posiada także materiały z II połowy XVIII w. i I połowy XIX w. m.in.: archiwum Leona Orłowskiego, zawierające dokumenty od 1777 r. i archiwum Waleriana Płatonowa, obejmujące lata 1818-1865.

W dniu 31 grudnia 2005 r. zasób Instytutu tworzyło 134 zewidencjonowanych kolekcji, na które złożyło się 10 893 jednostek archiwalnych. Do opracowania pozostały kolekcje: fotograficzna, prasy oraz kilka spuścizn.

Informacje o opracowanych zespołach archiwalnych są sukcesywnie zamieszczane w komputerowych bazach danych SEZAM i IZA. Baza SEZAM zawiera ogólne informacje o poszczególnych zespołach, baza IZA obejmuje opis zespołu już na poziomie jednostki. Obie bazy są dostępne na stronach internetowych: www.pilsudski.org i www.archiwa.gov.pl

The largest part of the archives comes from the United States, documenting the life of Polonia and of the many statesmen, politicians and senior military officers who made their way to the United States. The wartime archives of the National Committee of Americans of Polish Descent, of the Polish American Congress and of the Polish Defense Committee can also be found in the Institute, which also holds personal archives of Jozef Lipski, Michal Sokolnicki, Juliusz Lukaszewicz, Gen. Kazimierz Sosnkowski, Gen. Wladyslaw Bortnowski, Jan Weinstein, Wladyslaw Pobog-Malinowski and Tadeusz Katelbach. Also included in this section are the archives of many diplomatic posts and Polish government agencies, such as the Polish Consulate General in New York and the Polish Information Center, which came to the Institute in various ways after the U.S. Government withdrew its recognition of the Polish Government in exile in 1945.

The Institute's archives have now been thoroughly modernized. All documents have been placed in acid-free folders and file boxes, and stored on new, well-ventilated shelves, thus gaining space for new acquisitions. All contents have been thoroughly checked and will be described and entered in databases on these websites: www.pilsudski.org and www.archiwa.gov.pl

As a result of the modernization of the archives, with the help of Polish National Archives, the Polish Science Foundation of Warsaw, and the Polish Senate through the SEMPER POLONIA Foundation, as well as the Kosciuszko Foundation in New York, the Institute's

Rozpoczęta w 2001 r. modernizacja archiwum była możliwa dzięki pomocy Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej, Senatowi RP w kooperacji z Fundacją SEMPER POLONIA i Fundacji Kościuszkowskiej w Nowym Jorku.

Archiwum Instytutu jest dziś jednym z najnowocześniejszych archiwów polonijnych, oferującym łatwo dostępną i pełną informację o posiadanych zbiorach.

archives are one of the best organized of Polonian archives, and one of the largest and most valuable sources of documents on Polish modern history to be found outside of Poland.

Kossak, Juliusz (1824-1899)
"Towarzysz Pancerny", Heliograviura, sygnowana i datowana (1880), 21 x 17 cm
"Polish Cavalryman", Heliogravure, signed & dated (1880), 8 1/4" x 6 1/2".
Donated by Alina Starczewska, 1985

Kossak, Juliusz (1824-1899)
"Powstaniec 1863 roku", Akwarela, sygnowana i datowana (1891), 12.5 x 16 cm
"1863 Uprising", Watercolor, signed & dated (1891), 5" x 6 1/4"
Donated by Col. Janusz Iliński

Czermański, Zdzisław (1900-1970)
"Chopin", Tusz i akwarela na papierze, sygnowany, 56 x 49.5 cm
"Chopin", Ink and watercolor on paper, signed, 22" x 19 1/2"
Donated by Janina Czermańska, 1995

Karty pocztowe

Na kolekcję składają się tysiące kart pocztowych i widokówek ze zbiorów własnych oraz ofiarowanych przez członków i sympatyków Instytutu. Zbiór tworzą następujące działy: "Miasta i wioski polskie", "Warszawa", "Krajobrazy polskie", "Kresy", "Pamiętkowo-patriotyczne", "Artystyczne", "Świąteczne" (okres wojny). Duży, liczący ponad 700 pozycji, to dział "Legiony i ich twórca", obejmujący serię pocztówek wydanych w okresie Legionów z przeznaczeniem na cele legionowe oraz przedstawiające Marszałka Józefa Piłsudskiego w różnych okresach życia.

Postcards

These were assembled from gifts of members and sympathizers of the Institute and are arranged by subject areas which enable viewers to appreciate the beauty of Poland. Here are the subjects: towns and villages of Poland, Warsaw, Polish landscapes, Eastern Borderlands, patriotic souvenirs, art, holy days in wartime, and a large collection of over 700 postcards issued in series during the time of the Legions, and of Marshal Jozef Pilsudski during various periods of his life and political or military activity.

Fotografie

Zbiory fotograficzne Instytutu liczą blisko 20,000 jednostek. Kolekcja powstała dzięki darom osób prywatnych i organizacji społecznych takich jak: Komitet Obrony Narodowej, Komitet Narodowy Amerykanów Polskiego Pochodzenia i Komitet Pomocy "Solidarności" w Nowym Jorku.

Zbiory pogrupowane są w działy: rzeczowy, osobowy, Józef Piłsudski, Legiony Polskie i Polska Organizacja Wojskowa, miejscowości, "Solidarność". Na dział rzeczowy składa się m.in. około 1,000 zdjęć przedstawiają-

Photographs

The Institute's collection has over 20,000 photographs donated by individuals and organizations such as the Committee of Americans of Polish Descent and the Committee to Help "Solidarity."

The collection is divided into the following groups: a) by subject, b) individuals, c) Jozef Pilsudski, Polish Legions and the Polish Military Organization, d) Localities, and e) "Solidarity."

Among the subjects included there is a unique photo collection of the Polish army and Polish children in

cych polskich zesłańców na Syberię, ich drogę do polskiego wojska oraz losy dzieci, oddzielonych od rodziców, a przygarniętych przez Armię Polską pod wodzą Władysława Andersa. Zbiory zgromadzone w dziale osobowym obejmują zdjęcia znanych polityków, wojskowych i działaczy społecznych. Dużą wartość historyczną posiadają materiały z wizyt gen. Władysława Sikorskiego i Ignacego Paderewskiego w Stanach Zjednoczonych. Dział poświęcony Józefowi Piłsudskiemu zawiera zdjęcia dotyczące życia i działalności Marszałka, składa się nań wiele unikatowych fotografii przedstawiających walki legionowe oraz życie rodzinne Piłsudskich.

W dziale miejscowości znajdują się materiały związane z Kresami (Wilno i Lwów). W dziale poświęconym historii ruchu związkowego "Solidarność" przechowywane są również zdjęcia z wydarzeń poznańskich 1956 r., wydarzeń 1968 i 1970 r., z okresu działalności NSZZ "Solidarność" i stanu wojennego. Fotografie ze zbiorów fotograficznych Instytutu są wykorzystywane w prasie, publikacjach historycznych, prezentowane podczas wystaw.

the Soviet Union. There are about 1,000 photos of Poles deported to Siberia, their trek to join the Polish army, and the fate of children separated from their parents and adopted by the Polish Army of General Wladyslaw Anders. Photos of individuals, many of them well known politicians, military and civil leaders, and the Pilsudski collection are among the most popular. There are materials related to the wartime visits to the U.S. by General Wladyslaw Sikorski and Ignacy Paderewski. In the Pilsudski collection there are many unique photographs of the life and activities of the Institute's patron, including military campaigns of the Legions and of his family life. Eastern Poland (Lwow and Wilno) is strongly represented in this section of photos on localities. The "Solidarity" collection includes photographs of the 1956 Poznan confrontation with the communist authorities as well as the clashes of 1968, 1970, 1980-1981 and the martial law period. Photographs from the Institute's photo collections are frequently used by the American media, by the press in Poland and in various exhibits.

Jarocki, Władysław (1879-1965)
"Kościół Mariacki w nocy", Akwarela, sygnowana, 24 x 19 cm
"St. Mary's Church at night", Watercolor, signed,
9 1/2" x 7 1/2"
Donated by Alexander Meleń-Korczyński, 1977

Marszałek Józef Piłsudski
Marshal Jozef Pilsudski

Józef Piłsudski z córkami Wandą i Jadwigą
Jozef Pilsudski with daughters Wanda and Jadwiga

Wilno- Ostra Brama, 1938 r.
Wilno, (Vilnius), Ostra Brama, 1938

Demonstracja "Solidarność", Polska 1981 r.
Solidarity demonstration, Poland, 1981

Polsce dzieci w Rosji Sowieckiej, uratowane przez Armię Polską pod wodzą gen. W. Andersa, 1941 r.
Polish children in the Soviet Union, saved by the Polish Army of Gen. W. Anders, 1941

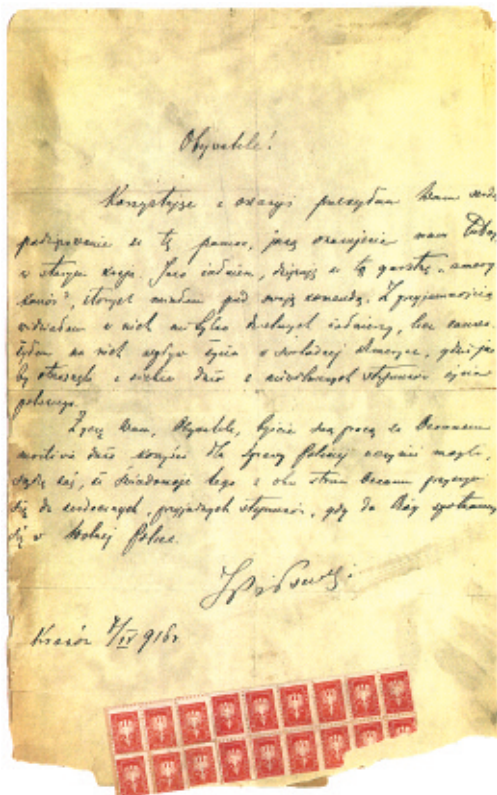
Rodzina polskich zesłańców na granicy rosyjsko-irańskiej, 1942 r.
Family of Polish deportees, on the Russian-Iranian border, 1942

Członkinie Pomocniczej Służby Polskiej (tzw."Pestki") z wizytą w Waszyngtonie podczas spotkania z Eleonorą Roosevelt, żoną prezydenta USA, 1944 r.
Members of the Polish Women's Auxiliary Forces in Washington, D.C. at a meeting with Eleanor Roosevelt, 1944

Żołnierze II Korpusu, zwycięzcy spod Monte Cassino, maj 1944 r.
Soldiers of the Second Corps, victors of Monte Cassino, May, 1944

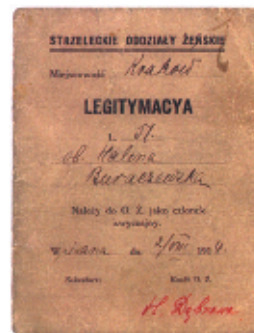

List Józefa Piłsudskiego do Polonii Amerykańskiej, Kraków
7 kwietnia, 1916 r.
Jozef Pilsudski's letter to Polish Americans, Krakow, April
7, 1916

Ogłoszenie o ochotnikach do Legionów
Polskich, 13 września 1914 r.
Appeal for volunteers for the Polish
Legion, September 13, 1914

Legitymacja Haliny Buraczewskiej,
ochotniczki Strzelceckich Oddziałów
Żeńskich, 2 sierpnia, 1914 r.
Identity card of Halina Buraczewska, a
volunteer in Women's Rifle Unit, August 2, 1914

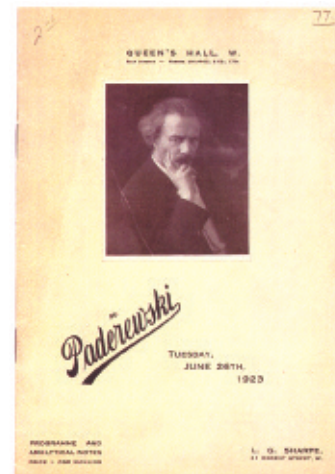
Karta Wojskowa Legionu Polskiego
Stefana Dudzieniec-Kraka
Army book of Stefan Dudzieniec-Krak,
Polish Legion

Cegiełki wydane przez Komitet
Obrony Narodowej w Ameryce na
rzecz pomocy walczącej o
niepodległość Polsce w okresie I
Wojny Światowej
Fundraising certificates issued by
Committee for National Defense in
America to aid the struggle for
Poland's independence in World War I

Program z występu Ignacego Paderewskiego,
Londyn, 26 czerwca, 1923 r.
Program of concert given by Ignacy
Paderewski
in London, June 26, 1923

Rozkaz operacyjny
 10,000 z dnia 10 sierpnia 1920
 1) Marszałek Haller
 2) Gen. Weygand
 3) Gen. Haller
 4) Gen. Szturm
 5) Gen. Piłsudski
 6) Gen. Szturm

Rozkaz operacyjny nr. 10.000 z 10 sierpnia, 1920 r. autorstwa J. Piłsudskiego dotyczący Bitwy Warszawskiej, pisany ręką gen. Rozwadowskiego z podpisami wszystkich dowódców. (J. Piłsudski, M. Weygand, płk. Zagórski, E. Rydz-Śmigły, Kutrzeba i inni) Jozef Piłsudski Order # 10,000 for the Battle of Warsaw, August 10, 1920, handwritten by Gen. Rozwadowski with signatures of all commanders (J. Piłsudski, M. Weygand, Col. Zagorski, E. Rydz-Śmigły, Kutrzeba, and others)

List gen. T. Rozwadowskiego do J. Piłsudskiego dotyczący wycofania Bolszewików spod Warszawy rozpoczynający się od słów: "Panie Komendancie", 20 sierpnia, 1920 r.

Wzrost 18/8 1920
 Panie Komendancie!
 Ze względu na dotychczasowe...
 X

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
 SZTAB GŁÓWNY
 Rozkaz № 65
 Poczta pol. Nr. 53, dn. 27 lipca 1920 r.

Rozkaz nr 65 wydany przez Naczelne Dowództwo Wojsk Polskich, dotyczy podziękowania i uznania dla gen. Stanisława Hallera, Poczta pol. Nr. 53, 27 lipca, 1920 r.

Order # 65 issued by Supreme Headquarters of Polish Army, paying a tribute to Gen. Stanisław Haller. Field bulletin #53, July 27, 1920

Letter of Gen. T. Rozwadowski to J. Piłsudski concerning the retreat of the Bolsheviks from Warsaw, August 20, 1920

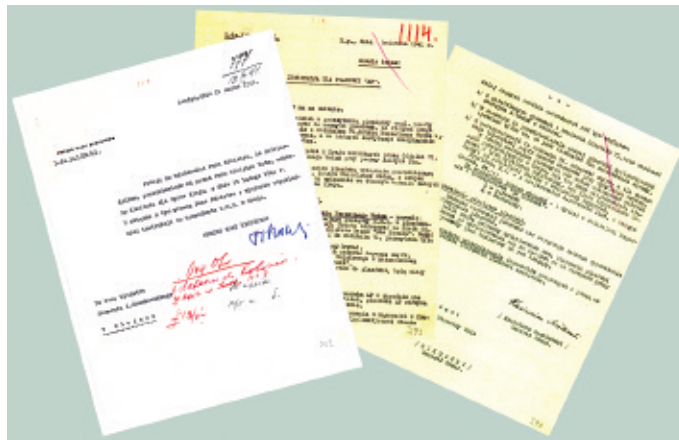
Pismo marszałka Ferdynanda Focha do szefa Francuskiej Misji Wojskowej w Polsce, gen. Paula Henrysa, o przesłanie oficera swego sztabu dla zdania relacji o sytuacji armii polskiej. Rząd francuski upoważnia Misję do udzielenia rządowi polskiemu i Naczelnemu Dowództwu WP wszelkiej możliwej pomocy. Widoczna odręczna notatka gen. Maxime Weyganda, Belgia, Spa, lipiec, 1920 r. Letter of Marshal Ferdinand Foch to Gen. Paul Henrys, head of French Mission in Poland, requesting the dispatch of an officer to report on the Polish army situation, and authorizing the Mission to render all possible aid to the Polish government and the Polish Army Headquarters. Also visible is the handwritten comment by Gen. Maxime Weygand, Spa, Belgium, July, 1920

Dokument podróży, wydany przez Dowództwo m. Sosnowca,
 III Powstanie Śląskie, 4 lipca, 1921 r.
 Travel document issued by the Sosnowiec Headquarters, Third
 Silesian Uprising, July 4, 1921

Karta służbowa wydana przez Dowództwo Grupy Cymza,
 III Powstanie Śląskie, 7 lipca, 1921 r.
 Identity card issued by the Headquarters of the Cymza Group, Third
 Silesian Uprising, July 7, 1921

List gen. W. Sikorskiego,
 premiera Rządu
 Polskiego na
 Uchodźstwie do gen. K.
 Sosnkowskiego, Londyn
 11 marca, 1941 r.
 Letter from Gen. W.
 Sikorski, Prime Minister
 of the Polish Government
 in Exile, to Gen. K.
 Sosnkowski, London,
 March 11, 1941

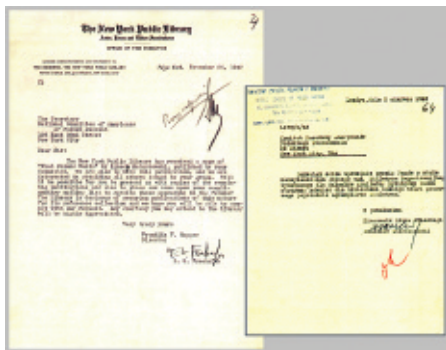
Instrukcja dla
 placówki AP,
 wydana przez
 gen. K.
 Sosnkowskiego,
 Londyn,
 kwiecień 1941 r.
 Instruction to
 Polish Army unit
 issued by Gen. K.
 Sosnkowski,
 London, April,
 1941

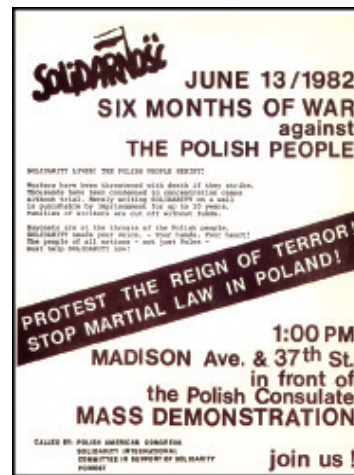
List A. Piłsudskiej do W. Jędrzejewicza, 1 listopada, 1940 r.
 Letter of Aleksandra Piłsudska to W. Jędrzejewicz, November 1, 1940

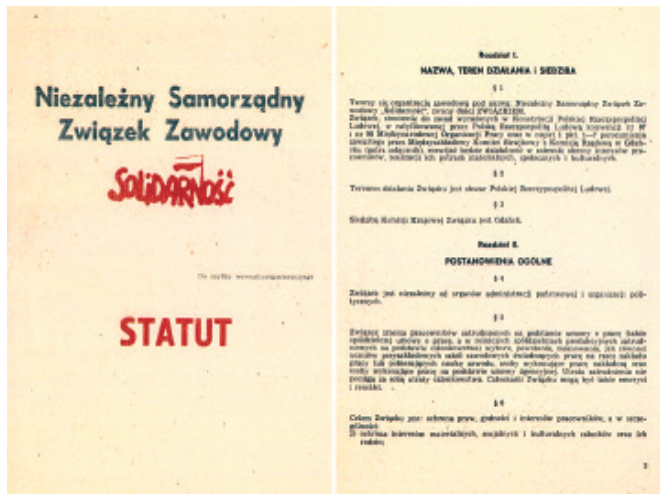
List z New York Public Library do Komitetu Narodowego Amerykanów Polskiego Pochodzenia, Nowy Jork, 25 listopada, 1942 r.
 Letter from the New York Public Library to the National Committee of Americans of Polish Descent, New York, November 25, 1942

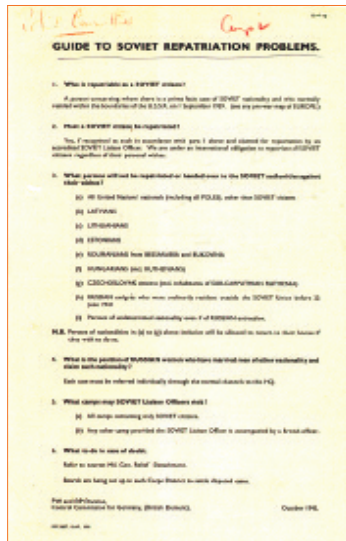
List B. Wierzbiańskiego z Świątowego Związku Polaków z Zagranicy do Komitetu Narodowego Amerykanów Polskiego Pochodzenia, Londyn, 2 czerwca, 1943 r.
 Letter from Boleslaw Wierzbianski of the Association of Poles Abroad to the National Committee of Americans of Polish Descent, London, June 2, 1943

Zawiadomienie o demonstracji przeciwko wprowadzeniu stanu wojennego w Polsce, Nowy Jork, 13 czerwca, 1982 r.
 Announcement of demonstration against the introduction of Martial Law in Poland, New York, June 13, 1982

Statut Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego "Solidarność"
 By-laws of the Independent Trade Union "Solidarność"

Instrukcja w sprawie repatriacji do sowieckiej strefy okupacyjnej, październik 1945 r.
 Instruction on repatriation to the Soviet zone of occupation, October, 1945

Kolekcje archiwalne

Nr	Tytuł	(Daty)
1	Archiwum Józefa Piłsudskiego	(1882-1996)
2	Adiutantura Generalna Naczelnego Wodza	(1918-1922)
3	Akta Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego Generała Tadeusza Rozwadowskiego	(1920-1921; 1928)
4	Komisja Likwidacyjna Generała Lucjana Żeligowskiego	(1925-1926; 1936-1979)
5	Sprawy Sądowe i Honorowe Generałów i Wyższych Dowódców	(1915-1936)
6	Wojskowe Biuro Historyczne	(1921-1939; 1973)
7	Ukraińska Misja Wojskowa w Polsce	(1919-1932)
8	Powstania Śląskie	(1919-1922)
9	Rząd Polski na Emigracji	(1939-1983)
10	Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Nowym Jorku	(1930-1945)
11	Poselstwo Rzeczypospolitej Polskiej w Rio de Janeiro	(1920-1938)
12	Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Watykanie	(1939-1972)
13	Skarb Narodowy	(1951-1990)
14	Najwyższa Izba Kontroli, delegatura w Nowym Jorku	(1940-1945)
15	Komitet Obrony Narodowej	(1912-1940)

Archival collections

No	Title	(Dates)
1	Jozef Pilsudski Papers	(1882-1996)
2	Adjutancy- Commander in Chief	(1918-1922)
3	Chief of Staff of Polish Army, General Tadeusz Rozwadowski papers	(1920-1921; 1928)
4	Liquidation Commission of General Lucjan Zeligowski	(1925-1926; 1936-1976)
5	Proceedings of Courts of Honor and other judicial matters concerning generals and senior commanders	(1915-1936)
6	Military Historical Bureau	(1921-1939; 1973)
7	Ukrainian Military Mission in Poland	(1919-1932)
8	Silesian Uprisings	(1919-1922)
9	Polish Government in Exile	(1939-1983)
10	Consulate General of the Polish Republic in New York	(1930-1945)
11	Polish Legation in Rio de Janeiro	(1920-1938)
12	Polish Embassy to the Holy See	(1939-1972)
13	National Treasury	(1951-1990)
14	Control Commission- New York Branch	(1942-1945)
15	The Central Committee For National Defense Of North America	(1912-1940)
16	National Committee Of Americans Of Polish Descent	(1942-1965)
17	Polish American Congress	(1944-1993)

- 16 Komitet Narodowy Amerykanów Polskiego Pochodzenia (1942-1965)
- 17 Kongres Polonii Amerykańskiej (1944-1993)
- 18 Polskie Rządowe Centrum Informacyjne (1940-1945)
- 19 Związek Polskich Federalistów (1950-1957)
- 20 Związek Narodowy Polski, Oddział 3 Nowy Jork (1880-1988)
- 21 Stowarzyszenie Polskich Kombatantów (1945-1975)
- 22 Polski Ruch Wolnościowy "Niepodległość i Demokracja" (1945-1994)
- 23 Szkoła Nauk Politycznych i Społecznych w Londynie przy Ministerstwie Spraw Zagranicznych (Zbiór wykładów dla studentów) (1942-1955)
- 24 Uchodźcy Polscy w Niemczech (1939-1952)
- 25 Wojny Polskie (1918-1984)
- 26 Sprawy polskie- wycinki prasowe (1919-1987)
- 27 Polska- sytuacja w kraju (1916-1983)
- 28 Legiony Polskie, Polska Organizacja Wojskowa, Naczelny Komitet Narodowy, Związek Strzelecki (1896-1977)
- 29 Sybiry- wspomnienia i relacje z zesłania (1957-1998)
- 30 Litwa Środkowa (1920-1922)
- 31 Katyń (1940-1999)
- 32 Solidarność (1976-1990)
- 33 Archiwum Stefania Bardziłowskiej (1914-1968)
- 34 Archiwum Józefa Becka (1927-1944; 1999)
- 35 Archiwum Witolda Babińskiego (1919-1982)
- 36 Archiwum Lesława Bodeńskiego (1905-1962)
- 18 Polish Government Information Center (1940-1945)
- 19 Union of Polish Federalists (1950-1957)
- 20 Polish National Alliance, Lodge No.3 in New York (1980-1988)
- 21 Polish Combatants' Association (1945-1975)
- 22 Polish Freedom Movement "Independence and Democracy" (1945-1994)
- 23 School of Political and Social Science Polish Ministry of Foreign Affairs in London (Lectures for students) (1942-1955)
- 24 Polish Refugees/Displaced Persons in Germany (1939-1952)
- 25 Polish Wars (1918-1984)
- 26 Polish Affairs- clippings (1919-1987)
- 27 Situation in Poland (1916-1983)
- 28 Polish Legions, Polish Military Organization, Supreme National Committee, Riflemen's Association (1896-1977)
- 29 "Siberian"- memories and accounts of the deportations to Siberia (1957-1998)
- 30 Central Lithuania (1920-1922)
- 31 Katyn (1940-1999)
- 32 Solidarity (1976-1990)
- 33 Stefania Bardzilowska Papers (1914-1968)
- 34 Jozef Beck Papers (1927-1944; 1999)
- 35 Witold Babinski Papers (1919-1982)
- 36 Leslaw Bodenski Papers (1905-1962)
- 37 General Wladyslaw Bortnowski Papers (1920-1967; 1970)
- 38 Edmund Charaszkiwicz Papers (1918-1978)

- 37 Archiwum Generała Władysława Bortnowskiego (1920-1967; 1970)
- 38 Archiwum Edmunda Charaszkiwicza (1918-1978)
- 39 Archiwum Majora Mariana Chodackiego (1939-1975)
- 40 Archiwum Romana Dębickiego (1919-1980)
- 41 Archiwum Jana Erdmana (1940-1986; 1996)
- 42 Archiwum Norberta Fethkego (1939-1944)
- 43 Archiwum Wacława Flisińskiego (1963-1966)
- 44 Archiwum Henryka Floyar-Rajchmana (1935-1951; 1975)
- 45 Archiwum Stanisława Gierata (1926-1977)
- 46 Archiwum Pułkownika Mariana Gołębiewskiego (1939-1996)
- 47 Archiwum Zygmunta Guze (1935-1972)
- 48 Archiwum Klaudiusza Hrabyka (1945-1972)
- 49 Archiwum Generała Józefa Jaklicza (1918-1974)
- 50 Archiwum Profesora Władysława Leopolda Jaworskiego (1914-1928)
- 51 Archiwum Cezarii Jędrzejewicz (1943-1967)
- 52 Archiwum Janusza Jędrzejewicza (1907-1951; 1968)
- 53 Archiwum Profesora Wacława Jędrzejewicza (1939-1993)
- 54 Archiwum Stanisława Jordanowskiego (1940-1993; 1998)
- 55 Archiwum Józefa Karasiewicza (1913-1967)
- 56 Archiwum Tadeusza Katelbacha (1933-1977; 2000)
- 57 Archiwum Podpułkownika Aleksandra Kawalkowskiego (1922-1965)
- 58 Archiwum Apolinarego Kielczyńskiego (1932-1969)
- 59 Archiwum Profesora Tytusa Komarnickiego (1952-1965)
- 60 Archiwum Antoniego Kopera (1945-1987)
- 39 Major Marian Chodacki Papers (1939-1975)
- 40 Roman Debicki Papers (1919-1980)
- 41 Jan Erdman Papers (1940-1986; 1996)
- 42 Norbert Fethke Papers (1939-1944)
- 43 Wacław Flisinski Papers (1963-1966)
- 44 Henryk Floyar-Rajchman Papers (1935-1951; 1975)
- 45 Stanisław Gierat Papers (1926-1977)
- 46 Colonel Marian Golebiewski Papers (1939-1996)
- 47 Zygmunt Guze Papers (1935-1972)
- 48 Klaudiusz Hrabyk Papers (1945-1972)
- 49 General Jozef Jaklicz Papers (1918-1974)
- 50 Professor Wladyslaw Leopold Jaworski Papers (1914-1928)
- 51 Cezaria Jędrzejewicz Papers (1943-1967)
- 52 Janusz Jędrzejewicz Papers (1907-1951; 1968)
- 53 Professor Wacław Jędrzejewicz Papers (1939-1993)
- 54 Stanisław Jordanowski Papers (1940-1993; 1998)
- 55 Jozef Karasiewicz Papers (1913-1967)
- 56 Tadeusz Katelbach Papers (1933-1977; 2000)
- 57 Lt. Colonel Aleksander Kawalkowski Papers (1922-1965)
- 58 Apolinary Kielczynski Papers (1932-1969)
- 59 Professor Tytus Komarnicki Papers (1952-1965)
- 60 Antoni Koper Papers (1945-1987)
- 61 Witold Korsak Papers (1954-2003)
- 62 Wladyslaw & Halina Korsak Papers (1860-1967)
- 63 Colonel Jan Kowalski Papers (1941-1958)
- 64 Major Witold Langenfeld Papers (1925-1958)
- 65 Stefan Lenartowicz Papers (1925-1961)

- 61 Archiwum Witolda Korsaka (1954-2003)
- 62 Archiwum Władysława i Haliny Korsaków (1860-1967)
- 63 Archiwum Pułkownika Jana Kowalskiego (1941-1958)
- 64 Archiwum Majora Witolda Langefeldy (1925-1958)
- 65 Archiwum Stefana Lenartowicza (1925-1961)
- 66 Archiwum Jana Librachy (1933-1973)
- 67 Archiwum Ambasadora Józefa Lipskiego (1919-1962; 1966)
- 68 Archiwum Ambasadora Juliusza Łukasiewicza (1932-1951; 2002)
- 69 Archiwum Księdza Jana Malinowskiego (1952-1955)
- 70 Archiwum Pułkownika Józefa Mateckiego (1946-1969)
- 71 Archiwum Pułkownika Ignacego Matuszewskiego (1938-1946; 1974)
- 72 Archiwum Pułkownika Romana Michałowskiego (1918-1974)
- 73 Archiwum Pułkownika Leona Mitkiewicza (1944-1972; 1976)
- 74 Kolekcja dotycząca Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Ignacego Mościckiego (1922-1993)
- 75 Archiwum Michała Mościckiego (1917-1961)
- 76 Archiwum Władysława Neumana (1920-1945)
- 77 Archiwum Jana Nowaka-Jeziorańskiego (1942-1981)
- 78 Archiwum Leona Orłowskiego (1777-1976)
- 79 Kolekcja dotycząca Ignacego Jana Paderewskiego (1902-1995)
- 80 Archiwum Michała Kryspina Pawlikowskiego (1919-1972)
- 81 Archiwum Bohdana Pawłowicza (1918-1967; 1980)
- 82 Archiwum Tadeusza Aleksandra Pawłowicza (1949-1999)
- 83 Archiwum Ryszarda Piestrzyńskiego (1942-1963)
- 66 Jan Librach Papers (1933-1973)
- 67 Ambassador Jozef Lipski Papers (1916-1962; 1966)
- 68 Ambassador Juliusz Lukasiewicz Papers (1932-1951; 2002)
- 69 Reverend Jan Malinowski Papers (1952-1955)
- 70 Colonel Jozef Matecki Papers (1946-1969)
- 71 Colonel Ignacy Matuszewski Papers (1938-1946; 1974)
- 72 Colonel Roman Michalowski Papers (1918-1974)
- 73 Colonel Leon Mitkiewicz Papers (1944-1972; 1976)
- 74 Collection on President Ignacy Moscicki (1922-1993)
- 75 Michal Moscicki Papers (1917-1961)
- 76 Wladyslaw Neuman Papers (1920-1945)
- 77 Jan Nowak-Jezioranski Papers (1942-1981)
- 78 Leon Orlowski Papers (1777-1976)
- 79 Collection on Ignacy Jan Paderewski (1902-1995)
- 80 Michal Kryspin Pawlikowski Papers (1919-1972)
- 81 Bohdan Pawlowicz Papers (1918-1967; 1980)
- 82 Tadeusz Aleksander Pawlowicz Papers (1949-1999)
- 83 Ryszard Piestrzynski Papers (1942-1963)
- 84 Walerian Platonow Papers (1918-1879)
- 85 Wladyslaw Pobog-Malinowski Papers (1939-1962)
- 86 Jerzy Ponikiewski Papers (1938-1966)
- 87 President Wladyslaw Raczkiwicz Papers (1939-1947; 1985)
- 88 Stanislaw Rzetelski Papers (1946-1989)
- 89 Reverend Alfons Skoniecki Papers (1914-1975)
- 90 Colonel Walery Slawek Papers (1895-1938; 1975)
- 91 Ambassador Michal Sokolnicki Papers (1908-1967)
- 92 Waclaw Solski Papers (1940-1991)

- 84 Archiwum Waleriana Płatonowa (1818-1879)
- 85 Archiwum Władysława Pobóg-Malinowskiego (1939-1962)
- 86 Archiwum Jerzego Ponikiewskiego (1938-1966)
- 87 Archiwum Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie Władysława Raczkiewicza (1939-1947; 1985)
- 88 Archiwum Stanisława Rzetelskiego (1946-1989)
- 89 Archiwum Księdza Alfonsa Skonieckiego (1914-1975)
- 90 Archiwum Pułkownika Walerego Sławka (1895-1938; 1975)
- 91 Archiwum Ambasadora Michała Sokolnickiego (1908-1967)
- 92 Archiwum Wacława Solskiego (1940-1991)
- 93 Archiwum Generała Kazimierza Sosnkowskiego (1920-1969; 1992)
- 94 Archiwum Generała Juliana Stachiewicza (1929-1934;1935)
- 95 Archiwum Władysława Stępnia (1943-1986)
- 96 Archiwum Władysława Studnickiego (1916-1953; 1969)
- 97 Archiwum Heliodora Sztarka (1923-1978)
- 98 Archiwum Marszałka Edwarda Śmigłego-Rydza (1920-1941; 1996)
- 99 Archiwum Kazimierza Świtalskiego (1914-1962; 1987)
- 100 Archiwum Józefa Targowskiego (1919-1920; 1996)
- 101 Archiwum Michała Tarnowskiego (1906-1971)
- 102 Archiwum Pułkownika Romana Umiaszowskiego (1939-1969; 1985)
- 103 Archiwum Jana Weinsteina (1918-1974)
- 104 Towarzystwo Bratniej Pomocy "Wolna Polska" (1921-1965)
- 105 Archiwum Karola Wędziagolskiego (1941-1964)
- 106 Archiwum Józefa Wittlina (1919-1993)
- 93 General Kazimierz Sosnkowski Papers (1920-1969; 1992)
- 94 General Julian Stachiewicz Papers (1929-1934; 1935)
- 95 Władysław Stepien Papers (1943-1986)
- 96 Władysław Studnicki Papers (1916-1953; 1969)
- 97 Heliodor Sztark Papers (1923-1978)
- 98 Marshal Edward Smigly-Rydz Papers (1920-1941; 1996)
- 99 Kazimierz Switalski Papers (1914-1962; 1987)
- 100 Jozef Targowski Papers (1919-1920; 1996)
- 101 Michal Tarnowski Papers (1906-1971)
- 102 Colonel Roman Umiaszowski Papers (1939-1969; 1985)
- 103 Jan Weinstein Papers (1918-1974)
- 104 Fraternal Aid Society "Free Poland" (1921-1965)
- 105 Karol Wedziagolski Papers (1941-1964)
- 106 Jozef Wittlin Papers (1919-1993)
- 107 Tadeusz Wittlin Papers (1941-1998)
- 108 Lt. Colonel Zygmunt Wojciechowski Papers (1924-1979)
- 109 Colonel Ryszard Wraga (Jerzy Antoni Niezbrzycki) Papers (1939-1968)
- 110 Collection on Lech Walesa (1980-1997)
- 111 Independent Intelligence Unit ESTEZET (1941-1945)
- 112 Radio Free Europe (1962-1992)
- 113 Collection on General Władysław Anders (1941-1997)
- 114 Collection on miscellaneous organizations and subjects (1891-1999)
- 115 Association of Polish Reserve Officers in New York (1932-1936; 1938-1945)

- 107 Archiwum Tadeusza Wittlina (1941-1998)
- 108 Archiwum Podpułkownika Zygmunta Wojciechowskiego (1924-1979)
- 109 Archiwum Pułkownika Ryszarda Wragi (Jerzego Antoniego Niezbrzyckiego) (1939-1968)
- 110 Zbiór materiałów i wycinków prasowych dotyczących Lecha Wałęsy (1980-1997)
- 111 Samodzielna Placówka Wywiadowcza ESTEZET (1941-1945)
- 112 Radio Wolna Europa (1962-1992)
- 113 Kolekcja dotycząca Generała Władysława Andersa (1941-1997)
- 114 Archiwum Rzeczowe- kolekcja materiałów i wycinków prasowych o różnych wydarzeniach, instytucjach i organizacjach (1891-1999)
- 115 Koło Związku Oficerów Rezerwy Rzeczypospolitej Polskiej w Nowym Jorku (1932-1936; 1938-1945)
- 116 Związek Obrony Niepodległości Polski (1945-1951)
- 117 Archiwum Stanisława Cata-Mackiewicza (1941-1972)
- 118 Archiwum Pułkownika Konrada Libickiego (1916-1981)
- 119 Archiwum Wojskowe (1918-1943)
- 120 Archiwum Antoniego Romana (1927-1940)
- 121 Archiwum Mecenasa Ludwika Seidenmana (1924-1996)
- 122 Kolekcja dotycząca Profesora Janusza K. Zawodnego (1943-2003)
- 123 Kolekcja dotycząca Generała Władysława Sikorskiego (1931-1993)
- 116 Society for the Promotion of Poland's Independence (1945-1951)
- 117 Stanisław Cat-Mackiewicz Papers (1941-1972)
- 118 Colonel Konrad Libicki Papers (1916-1981)
- 119 Military Archives (1918-1943)
- 120 Antoni Roman Papers (1927-1940)
- 121 Ludwik Seidenman Papers (1924-1996)
- 122 Collection on Professor Janusz K. Zawodny (1943-2003)
- 123 Collection on General Władysław Sikorski (1931-1993)

Chełmoński, Józef (1849-1914) (replika/replica)
 "Czwórka", Olej na płótnie (1881?), niesygnowany, 97 x 233 cm
 "Four-in-hand", Oil on canvas (1881?), unsigned, 38x92"
 Donated by Alexander Meleń-Korczyński, 1977

Mapy

Zbiór kartograficzny liczy obecnie ponad 2,450 arkuszy map z okresu od II połowy XIX w. do 1999 r. Są to głównie mapy: polityczne, administracyjne, etnograficzne, fizyczne, wojskowe, topograficzne, ogólno-informacyjne i samochodowe.

W trakcie prac ewidencyjnych nad zespołem, całość zbioru podzielona została według następujących grup rzeczowych: Polska do 1918 r., Polska 1918-1939, II wojna światowa, okres PRL, Rzeczpospolita Polska, szkice operacyjne z lat 1914-1918, 1919-1920 i 1939-1945. Kolejne grupy to mapy topograficzne: Galicji (południowej Polski), terenu zaboru rosyjskiego oraz wschodnich prowincji niemieckich. Liczną grupę map stanowią mapy wojskowe. Są to przede wszystkim: mapy lotnicze, mapy Polski i krajów ościennych, mapy wojskowe Europy Środkowej i mapy lotnicze światowe. Ta część kolekcji dotyczy Polski i ewentualnie sąsiadujących państw. Druga część zbioru to mapy świata w podziale na: Europę, Eurazję, Afrykę, Azję, Amerykę Północną i Amerykę Południową. Ostatnią grupę map, zgromadzonych w zespole, stanowią bardzo liczne plany miast, głównie polskich.

Zdecydowaną większość zbioru stanowią mapy szczegółowe Polski

Mapa Lądowiska na ziemiach polskich, 1944
według źródeł Polski Podziemnej
Map of landing points in Poland in 1944, based
on reports from the Polish Underground

Maps

The Institute's collection comprises over 2,450 maps, from the second half of nineteenth century until 1999. They fall into the following categories: political, administrative, ethnographic, physical, military, topographic, general information and automotive.

The maps are filed in the following subject groupings: Poland until 1918, Poland 1918-1939, World War II, Polish Peoples' Republic (1945-1989), The Third Republic (from 1989), and operational sketches 1914-1918, 1919-1920 and 1939-1945.

Other groupings include topographic maps of Galicja (Southern Poland), the Russian-held Polish lands after the Partitions, and German Eastern provinces. Military maps represent quite a large part of the Institute's collection. Mainly these are aviation maps, military maps of Poland's neighbors, of Central Europe, and world aviation maps. Another section of the collection includes maps of Europe, Eurasia, Africa, Asia, and North and South America. The last section consists of many town plans, mainly in Poland.

The majority of maps in the collection are detailed maps of Poland and its neighbors, scale 1:100,000 and 1:300,000. There are over 500

i krajów ościennych, w skali: 1:100,000 i 1:300,000. Jest ich ponad 500 i pokrywają większość Polski w jej granicach z 1939 r. oraz tzw. ziem odzyskanych po II wojnie światowej. Liczną grupę stanowią mapy topograficzne w skali: 1:75,000, 1:100,000 i 1:25,000 terenu: Galicji - południowej Polski, zaboru rosyjskiego oraz wschodnich prowincji niemieckich z lat 1885-1939.

Dużą grupę tworzą mapy wydawane przez Instytut Wojskowo - Geograficzny (późniejszy Wojskowy Instytut Geograficzny) w latach 1921-1925, będące przedrukiem map niemieckich (w skali 1:100,000), austriackich (w skali 1:75,000) czy rosyjskich (1:85,000 lub 1:26,000) oraz wydawane do 1939 r., przez tenże Instytut, mapy sporządzane na podstawie nowych pomiarów.

Na podkreślenie zasługuje komplet szkiców i map operacyjnych (sztabowych), dotyczących bitwy warszawskiej 1920 r. Unikalną jest też mapka sytuacyjna Powstania Warszawskiego, określająca pozycje polskie i niemieckie na dzień 5 września 1944 r. Przepuszczalnie sporządzona została w oparciu o meldunki nadchodzące z walczącej stolicy. Podobnie mapa lotnisk i lądowisk w Polsce w 1944 r. opracowana na podstawie źródeł dostarczonych przez Polskie Podziemie przez Polskie Ministerstwo Przemysłu, Handlu i Żeglugi w 1944 r.

Przechowywane w zbiorze mapy pochodzą głównie z darów od członków i przyjaciół Instytutu. Zbiór map jest w całości udostępniony.

of them, and they cover the territory of Poland with its 1939 borders and the lands acquired by Poland after World War II. A large group of topographic maps, scale 1:75,000, and 1:100,000 and 1: 25,000 for Galicja (Southern Poland), the Russian-held lands after the Partitions and the eastern German provinces in the years of 1885-1939, are also in the collection.

A large group of maps are those published by the Military Geography Institute (later Military Institute of Geography) from 1921-1925, being reprints of German maps (1:100,000), Austrian maps (1:75,000) or Russian maps (1:85,000 or 1:26,000) and new maps, including new measurements, published by the above Institute until 1939.

It must be emphasized that the Institute has a complete set of sketches and maps relating to the Battle of Warsaw in 1920. Additionally, the map of the disposition of German and Polish forces on September 5, 1944, the first week of the Warsaw Uprising, is a unique record of information probably gathered from reports from fighting Warsaw. Also unique is the map of Polish airports and landing strips in 1944 from information supplied by the Polish Underground for the Polish Ministry of Commerce, Industry and Transportation in London.

The maps in the Institute were donated by members and friends of the Institute. The entire collection is available to students of Poland's modern history.

Zbiory Muzealne

Medale i rzeźby

Zbiór medali w Instytucie powstał, podobnie jak większość kolekcji, z darowizn. Pierwszą większą partią, liczącą 32 pozycje, był zbiór medali Józefa Wittenberga, ofiarowany w 1971 r., przez żonę Romanę Wittenberg. Pojedyncze egzemplarze i mniejsze kolekcje przekazali też m.in.: Czesława Czajkowska - Twardus, prof. Janusz Zawodny, Alfred Szebel, Bogdan Charlam i prof. Jerzy Krzyżanowski. Medale ofiarowali Instytutowi również ich projektanci m.in.: Stanisław Wiśniewski, Krystyna Filipowska-Freyer, dr H. Klimkiewicz i Romuald Lech Sieradzki.

Zbiór liczy dziś ponad 180 medali. Upamiętniają ważne wydarzenia: bitwę pod Somosierrą w 1808 r. (to najstarszy medal Instytutu), powstanie listopadowe, rewolucję 1905 r., I i II wojnę światową, odzyskanie niepodległości, także wydarzenia okresu PRL i III Rzeczypospolitej. Ponad 20 medali dotyczy osoby Józefa Piłsudskiego.

Do kolekcji medalierskiej należą także zbiory medalionów i plakiet. W medalionach należy wyróżnić prace Wojciecha Świącickiego (1823-1873) z serii Królowie Polski, wykonane w Warszawie w

Pomnik Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego na dziedzińcu Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
Statue of John Paul II and Cardinal Wyszyński at the Catholic University of Lublin

Museum Collections

Medals and sculptures

The medal collection in the Institute began with the donation of 32 items by Romana Wittemberg, from the collection of her husband, Jozef. Later gifts of individual or smaller collections came from Czesława Czajkowska-Twardus, Professor Janusz Zawodny, Alfred Szebel, Bogdan Charlam and Professor Jerzy Krzyżanowski. Other donations came from artists and artisans of their own medals such as St. Wisniewski, Krystyna Filipowska-Freyer, Dr. H. Klimkiewicz and Romuald Lech Sieradzki.

At present the Institute's collection includes over 180 medals on various subjects such as the 1808 Battle of Somosierra, the November 1830 Uprising, the 1905 Revolution, World War I, the rebirth of Independence, World War II, the Polish Peoples' Republic and the Polish Third Republic, as well as various anniversaries and events. It includes 24 medals of Jozef Pilsudski. The collection is cataloged and annotated.

The collection also includes smaller units of medallions and plaques. Among the medallions are the works of Wojciech Swiecicki (1823-

fabryce Mintera, oraz piękny medalion Senatu RP, przedstawiający Zygmunto夫斯基ego Orła w koronie z wkomponowaną literą S, ofiarowany przez Marszałka Senatu Jolantę Danielak. W zbiorach plaket na uwagę zasługują prace Józefa Aumillera, wykonane w okresie międzywojennym, w szczególności duża plakieta pt. Józef Piłsudski.

W zbiorach Instytutu znajduje się także wiele rzeźb. W sali wystawowej wyróżnia się popiersie Józefa Piłsudskiego, kute w miedzi, wykonane przez Elwirę Zachert-Mazurczykową oraz ponadpostać posąg Marszałka w brązie autorstwa Stanisława Ostrowskiego (1879-1947), prezentowany na Wystawie Światowej w Nowym Jorku w 1939 r. Instytut posiada także gipsowy odlew maski pośmiertnej Józefa Piłsudskiego z 1935 roku.

Odznaczenia i znaki okolicznościowe

Kolekcja jest prezentowana w pięciu gablotach ekspozycji stałej i gablotach pokazywanych okazjonalnie. Obejmuje przede wszystkim odznaczenia polskie z okresu międzywojennego z Krzyżem Wielkim na Wstędze i Gwiazdą Orderową Orderu Odrodzenia Polski (Polonia Restituta), medale zasługi i odznaczenia nadawane na Zachodzie oraz odznaki pułkowe. Wśród odznaczeń zagranicznych wyróżniają się nadane gen. Wieniawie-Długoszowskiemu: włoski Krzyż Wielki z gwiazdą Orderu św. Maurycego i Łazarza, francuski

1873) from the series of Polish Kings, produced in Warsaw by the Minter factory, and a beautiful medallion of the Polish Senate which incorporated the Sigismund Eagle in the crown with the letter "S", a gift of the Senate Marshal, Ms. Jolanta Danielak. Among the plaques we find items by Jozef Aumiller, produced during the interwar years (1919-1939), and a large plaque entitled Jozef Pilsudski.

Among the exhibits in the Institute we must mention the larger-than-life bronze statue of Marshal Pilsudski by Stanislaw Ostrowski (1879-1947) exhibited at the 1939 World Exhibition in New York. Also noteworthy are a copper bust of Pilsudski by Elwira Zachert-Mazurczykowa, measuring 85 x 92 centimeters. The Institute also has a gypsum cast of Pilsudski's death mask, 1935.

Decorations and badges

The exhibits in five cabinets of the permanent collection, and other showcases exhibited occasionally, show Polish medals from the interwar period, including the Grand Cross with Ribbon and the Star Order of the Polonia Restituta, medals of merit, medals granted in the West and regimental badges. Among foreign decorations the showcase contains the medals of Poland's ambassador to Italy, General Wieniawa Długoszowski.

It includes the Italian Grand Cross with Star of St. Maurice and Lazarus, the French Legion of Honor, and the Romanian Order of

Odznaka pamiątkowa 10 Pułku Ułanów Litewskich wraz z proporczykiem pułkowym, 1921
Badge of the 10th Lithuanian Lancers' Regiment, with pennant, 1921

ka Legia Honorowa oraz rumuński Order Gwiazdy. Wśród odznak pułkowych należy wymienić odznaki legionowe: odznakę Oficerską Związków Strzeleckich tzw. "Parasol", odznakę 1 Brygady Legionów Polskich "Za Wierną Służbę", Krzyż Legionowy z miniaturką i odznaki Polskiej Organizacji Wojskowej.

W kolekcji znajduje się także liczna grupa znaków i znaczków, wydanych przez NSZZ "Solidarność" i inne organizacje z lat 80-tych., znaki przynależności do stowarzyszeń polonijnych, znaki i znaczki pamiątkowe ze zlotów, festiwali i rajdów m.in. Marszu "Szlakiem I Kompanii Kadrowej" i Marszu po "Kamienistej Drodze".

Znaczki pocztowe

Liczny zbiór filatelistyczny został podzielony na cztery części: znaczki i całostki polskie, znaczki poczty podziemnej z lat 1980-1990, wydawane przez NSZZ "Solidarność" i inne organizacje, polonika, poczta USA i zagranica.

Zbiór znaczków polskich, wciąż kompletowany, obejmuje znaczki wydawane od 1918 r. do chwili obecnej, kasowane i nie kasowane na specjalnych kartach albumowych, koperty FDC (Pierwszego Dnia Obiegu), karty pocztowe i zbiór stempli poczt polowych II Korpusu. Zbiór Poczty Podziemnej liczący ponad 2,000 pozycji, opracowany został tematycznie na 350 kartach albumowych

the Star. Among regimental badges we must mention the badges of the Legions: the Officer's Badge of the Riflemen's Association, called an "umbrella," the badge of the First Brigade of the Legion "For Faithful Service," the Legionary Cross with a miniature, badges of the Polish Military Organization (P.O.W.), and others. Also worth mentioning are a large number of stamps issued by the "Solidarity" movement in the 1980s, membership badges of various Polish American associations, assorted commemorative badges and stamps marking the itinerary of the First Cadre Company, the Stony Trail March, and a collection of broaches with various patriotic themes.

Postal stamps

The extensive stamp collection can be divided into four parts: Polish stamps, stamps issued by the Polish underground ("Solidarity" and other organizations) from 1980 to 1990; Polish-interest stamps, and U.S.A. and other foreign stamps.

The Polish stamp collection (still being developed) includes both canceled stamps from 1918 until today on special album cards, First Day of Issue envelopes and postcards, and stamps of the Polish Second Corps field post offices. The stamps of the Underground post offices (over 2,000) on 350 album cards have been sorted by 20 subject areas, including Pilsudski, Religious motives, Stalin's crimes, militaria, etc. The

z podziałem tematycznym (ponad 20 tematów) m.in.: Piłsudski, motywy religijne, zbrodnie stalinowskie, militaria itp. Dział poloników obejmuje kompletny zbiór wydawnictw najstarszego w USA Towarzystwa Filatelistycznego Polonus z Chicago oraz innych klubów, w tym z Kanady. Dział Poczta USA kompletny jest ze znaczków od lat 30. do chwili obecnej, uzupełniany kopertami FDC i kartami pocztowymi, w tym ONZ. Kolekcję zamykają znaczki z innych państw, układane chronologicznie według daty wydania.

Monety i banknoty

Kolekcja obejmuje monety polskie od II Rzeczypospolitej do chwili obecnej, żetony i ciekawe monety zagraniczne. Należy do nich m.in. piękna moneta 20-dolarowa z Kanady z podobizną Polaka, Janusza Żurakowskiego - pilota, asa lotnictwa wojskowego. Na zbiór banknotów składają się banknoty polskie wydane przez Generalne Gubernatorstwo Warszawskie, II Rzeczypospolitą, banknoty wydawane przez NSZZ "Solidarność", satyryczne, cegiełki, bony i banknoty zagraniczne.

Mundury

Wśród pamiątek wojskowych znajduje się także kilkanaście mundurów, m.in.: premiera RP Janusza Jędrzejewicza, kmdr. Kazimierza Hessa - uczestnika akcji OPR Piorun, ppłk. Franciszka Tyczkowskiego - kapelana II Korpusu Polskiego oraz kpt. Jana Bieniowskiego, uczestnika bitwy pod Monte Casino, kawalera Virtuti Militari.

Polish-interest collection includes a complete collection of publications by Polonus, the oldest Polish philatelic society of Chicago, and other clubs, including a sizeable collection from Canada.

The U.S.A. collection consists of stamps from the 1930s until the present time, with First Day of Issue envelopes and postal cards, including the United Nations. The other foreign stamps from many lands are arranged chronologically by dates of issue.

Coins and banknotes

These cover Polish coins from the Second Republic (1918-1939) and beyond, tokens and foreign coins. Included is a beautiful 20-dollar banknote from Canada bearing the likeness of Janusz Żurakowski, Polish pilot and World War II fighter ace. The collection of banknotes includes Polish banknotes issued by the Warsaw General Government, the Second Republic, banknotes issued by "Solidarity," and various other notes including foreign notes.

Uniforms

Among military memorabilia in the Institute there are several uniforms belonging, among others, to Poland's onetime Prime Minister Janusz Jędrzejewicz, Commander Kazimierz Hess of the Polish World War II destroyer Piorun, Lt. Col. Franciszek Tyczkowski, Chaplain of the Polish Second Corps, and Captain Jan Bieniowski, participant in the battle of Monte Cassino (1944).

Biblioteka

Obecnie biblioteka posiada 23,000 publikacji. Księgozbiór jest nieodzownym uzupełnieniem i pomocą naukową dla osób korzystających z archiwum.

W pierwszych latach istnienia Instytutu zbiory biblioteczne pochodziły głównie z agend informacyjnych Rządu Polskiego na Wychodźstwie, działających w Stanach Zjednoczonych. Były to więc publikacje Polskiego Centrum Informacyjnego oraz Ministerstwa Informacji i Dokumentacji w Londynie. Wiele pozycji książkowych pochodziło z polskiego wydawnictwa Rój i Płomyk, paryskiego Instytutu Literackiego, Gryfa i Polskiej Fundacji Kulturalnej.

Podstawowym sposobem rozbudowy księgozbioru są jednak darowizny indywidualne. Swoje zbiory biblioteczne przekazali Instytutowi m.in.: Ignacy Matuszewski, Lucjusz Kupferwasser, Wacław Jędrzejewicz, gen. Tadeusz Kasprzycki, gen. Kazimierz Sosnkowski, ambasadorzy: Józef Lipski i Michał Sokolnicki, senatorowie: Tadeusz Katelbach, Edward Kleszczyński i Władysław Pobóg-Malinowski. Dzięki temu iż książki są pozyskiwane drogą darów, biblioteka wzbogaciła się o unikalny druk wydany w Londynie w 1733 r. autorstwa Wawrzyńca Goślickiego pt. *The Accomplished Senator*. Jest to wydanie czwarte tego tytułu, pierwsze zostało opublikowane w Wenecji w 1568 r.

The library

The Pilsudski Institute's library comprises nearly 23,000 volumes, complementing the archives and providing a rich source of information for researchers.

In the early years of the Institute the library consisted mainly of books donated by the various wartime agencies of the Polish Government: the Polish Information Center in New York and the Ministry of Information and

Documentation in London. Many of the publications came from Polish publishers in America, such as Rój and Promyk, from the Polish Literary Institute in France, from Gryf and the Polish Literary Foundation in England. Donations of book collections from politicians, veterans and community leaders were and still are the main source of books in the library. This is how the Institute acquired the collections of Ignacy Matuszewski, Lucjusz Kupferwasser, Wacław Jędrzejewicz, Gen. Tadeusz Kasprzycki, Gen. Kazimierz Sosnkowski, Ambassadors Józef Lipski and Michał Sokolnicki, Senators Tadeusz Katelbach and Edward Kleszczyński and historian Władysław Pobóg-Malinowski.

This is also how the library acquired a unique volume, *The Accomplished Senator* by Wawrzyniec Goslicki published in London in 1733. It is the fourth edition of a work that was first published in Venice in 1568.

Książnica posiada bogatą literaturę z zakresu historii Polski od 1863 r., nie brakuje również pozycji opisujących historię krajów ościennych: Rosji, Litwy, Ukrainy czy Niemiec. Znajduje się tu również bogate piśmiennictwo dotyczące emigracji polskiej.

Ważną część księgozbioru stanowi polska i zagraniczna literatura dotycząca Józefa Piłsudskiego. Należy tu wspomnieć o biografii napisanej przez Mustafę Aleksandrowicza w języku arabskim (wydanej w 1936 r. w Kairze), w języku włoskim Leonarda Kociemskiego (wydanej w 1936 r. w Rzymie) czy w języku czeskim T. Lubaczewskiego (wydanej w 1930 r. w Pradze). W bibliotece znajduje się również rękopis dziennika adiutanta Marszałka, Aleksandra Hrynkiwicz, obejmujący okres od 15 stycznia do 12 maja 1935 roku.

Do niedawna zbiory biblioteki posiadały jedynie katalog kartkowy w układzie alfabetycznym i rzeczowym. Dziś są ponownie katalogowane, tym razem w katalogu komputerowym, który z czasem zostanie udostępniony w Internecie.

Ze względu na skromne warunki lokalowe, zbiory biblioteki podlegają dokładnej selekcji. Dublety są przekazywane do innych księżnic na terenie Nowego Jorku, wzbogacają także zbiory Biblioteki Narodowej w Warszawie, Biblioteki Jagiellońskiej czy Biblioteki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Są też sprzedawane, na cieszących się z roku na rok coraz większą popularnością, kiermaszach książki.

Because of limited space the library has to be very selective, concentrating on the history of Poland from 1863, as well the history of Poland's neighbors, primarily Russia, Lithuania, Ukraine and Germany. There is a rich representation of Poland in exile.

Books on Jozef Pilsudski, the patron of the Institute, are an important part of the book collection, with titles published in Poland and elsewhere. Worth mentioning are a biography in Arabic by Mustafa Aleksandrowicz published in Cairo in 1936, an Italian biography by Leonard Kociemski published in Rome in 1936 and a Czech biography by T. Lubaczewski published in Prague in 1936. Also included is a manuscript of a journal for the period from January 15, to May 12, 1935, kept by Marshal Pilsudski's aide-de-camp, Aleksander Hrynkiwicz.

The library catalog is now being computerized and will be available on the Institute's website. Duplicates are offered to other libraries in the region, as well as to the National Library of Poland in Warsaw, the Jagiellonian Library in Cracow and Polish Academy of Sciences. Once a year the Institute holds a book fair, which is becoming more and more popular in the New York area.

Prasa

Dział prasy i czasopism tworzy blisko 3,000 tytułów. Do najważniejszych i jednocześnie unikalnych, wydanych poza granicami Polski, należą komplety jerozolimskiej Na Straży i bejruckiej Polak w Libanie. Wśród pism wydawanych w Stanach Zjednoczonych na szczególną uwagę zasługuje Biuletyn Organizacji KNAPP, Tygodnik Polski i The Polish Review.

Bogatą część działu czasopism stanowi prasa niezależna wydawana w Polsce od II połowy lat 70-tych do 1990 r., licząca ponad 1,350 tytułów. Wysoki stopień kompletności (około 100 najbardziej znaczących pism - nie licząc efemeryd lub ukazujących się przez krótki czas - jest kompletne w zakresie od 80% do 100%), przede wszystkim jednak duże zróżnicowanie pism ze względu na profil i wydające je środowiska sprawia, że kolekcja ma charakter przekrojowy i reprezentatywny dla niezależnych publikacji periodycznych tego okresu. Obok niemal pełnych roczników serwisów niezależnych agencji informacyjnych, kolekcję tworzą takie pisma jak: Tygodnik Mazowsze, Bratniak, Wiadomości Bieżące, Z Dnia na Dzień, Solidarność Walcząca, Solidarność - Pismo NSZZ Solidarność MKZ NSZZ Solidarność z siedzibą w Gdańsku, Solidarność Dolnośląska, CDN

The press

The newspaper and magazine collection comprises nearly 3,000 titles. A separate section of the library contains Polish journals and newspapers, primarily those published outside of Poland. Among the most important collections are those of “Na Straży” (On Guard) from Jerusalem, “Polak w Libanie” (Poles in Lebanon) from Beirut, and the following publications in the United States; “Bulletin of KNAPP” (National Committee of Americans of Polish Descent), “Tygodnik Polski” (Polish Weekly) and “The Polish Review” (Przegląd Polski).

The Polish underground press (from mid-1970s to 1990) is represented by over 1,350 titles. The newspapers – about 100 of them – are remarkably complete, from 80% to 100%. Because of this, in the wide range of newspapers published by numerous independent organizations, the collection is representative of the underground press of that period. In addition to almost complete collections of press services of the information agencies, the collection includes such publications as Mazowsze Weekly, The Fraternal, Current Information, From Day to Day, Fighting Solidarity, Solidarity (published in Gdansk), Lower Silesia Solidarity, Free Workers’ Voice, Lower Silesia Bulletin, and such

Głos Wolnego Robotnika, Biuletyn Dolnośląski, Biuletyn Pism Związkowych i Zakładowych oraz pisma o charakterze publicystycznym i kulturalnym takich jak: Opinie, Spotkania, Puls, Arka, Czas Kultury, Karta, Kultura Niezależna. Kolekcja polskiej prasy niezależnej Instytutu Józefa Piłsudskiego jest jedną z największych w Stanach Zjednoczonych.

cultural publications as Opinie, Spotkania, Puls, Arka, Czas Kultury, Karta and Kultura Niezależna. The independent press collection at the Institute is one of the largest in the U.S.A.

Galeria polskich obrazów

Zbiór obrazów olejnych, akwarel, rysunków i rycin polskich - ponad 240 pozycji - zwraca uwagę obecnością prac wielu wybitnych artystów, m.in. Jana Matejki, Juliusza Kossaka, Józefa Brandta, Wojciecha Gersona, Leona Wyczółkowskiego, Aleksandra Gierymskiego, Juliana Fałata i Jacka Malczewskiego. Niejedno muzeum mogłoby się poszczycić kolekcją takich nazwisk! Nie są to wprawdzie czołowe dzieła tych artystów - te przeważnie wiszą od dziesięcioleci w największych krajowych muzeach, głównie narodowych - ale prace te, odpowiednio wystawione w stałej galerii, ułożone według dobrze obmyślanego scenariusza, bądź reprodukowane w albumie lub katalogu, mogą dać właściwe pojęcie o każdym z tych malarzy, a tym samym o sztuce polskiej i o samej Polsce na przestrzeni mniej więcej ostatnich dwustu lat.

Gallery of Polish paintings

This sizable collection of oil paintings, watercolors, drawings and illustrations (over 240 items) is most noteworthy because it contains the works of many outstanding Polish painters, including

Jan Matejko, Juliusz Kossak, Józef Brandt, Wojciech Gerson, Leon Wyczółkowski, Aleksander Gierymski, Julian Falat, and Jacek Malczewski. Not every museum can boast such names!

The paintings, to be sure, are not the best-known works of these artists—those can only be found these days in the largest national museums in Poland. Yet suitably displayed in a permanent collection, or reproduced in an album or a catalog, these works convey a sense of each of the painters, and thus of Polish art and Poland in the last two hundred years.

The Matejko drawing, *A Horse-drawn Coach*, gives a glimpse of the

Szkic Matejki *Karoca z konnymi* wprowadza nas w tajemnice warsztatu tego znakomitego malarza, w metodę jego pracy nad obrazem. To pierwszy zapis artystycznego pomysłu, wizja historycznej sceny rzucona spontanicznie na papier za pomocą ołówka i pędzla.

Okazała akwarela Juliusza Kossaka *Przeprawa rotmistrza pancernego przez Dniestr* i obraz olejny Jana Suchodolskiego *Obrona Częstochowy* przenoszą nas w epokę sarmacką, w czasy wojen na Dzikich Polach i szwedzkiego "potopu". To niemal ilustracje do ciągle podziwianej, czytanej i filmowanej *Trylogii* Henryka Sienkiewicza. Wczesny obraz Aleksandra Gierymskiego *Przed pojedynkiem* wprowadza nas dobrze w zagadnienie studiów nad światłem i kolorystyką, które stały się z czasem głównym przedmiotem zainteresowania artysty w późniejszym, impresjonistycznym okresie jego twórczości.

Są w zbiorach Instytutu piękne polskie pejzaże, widoki Tatr (Stanisława Witkiewicza i Wojciecha Gersona) i widoki miast: Krakowa, Warszawy, Lwowa, Lublina z ich charakterystycznymi budowlami. Wyróżnić tu należy szczególnie sugestywne przedstawienia krakowskiego Rynku z Sukiennicami i wieżami Kościoła Mariackiego Władysława Jarockiego (*Piękny nokturn*) i Leona Wyczółkowskiego. Warto zwrócić uwagę na obraz odnoszący się do polskiego folkloru, piękną, ludową *Matkę Boską* na kolorowanej litografii Józefa Mehoffera.

Obecny jest w kolekcji ważny nurt patriotyczny polskiej sztuki

great artist and his method. It is the first spontaneous vision of an idea, sketched with pencil and brush for a historical scene. A splendid watercolor by Juliusz Kossak *Cavalryman Crossing the River Dniestr*, and the oil painting by January Suchodolski, *The Defense of Częstochowa*, take us back to the turbulent 17th century and could be illustrations for the world famous and still best-selling *Trilogy* of the Nobel Prize winner Henryk Sienkiewicz. An early work by Aleksander Gierymski, *Scene Before the Duel*, is a good introduction to the interplay of color and light, which became the artist's main interest in his later Impressionist period. In the Piłsudski Institute collection there are beautiful Polish landscapes, views of the Tatra Mountains (Stanislaw Witkiewicz and Wojciech Gerson) and cityscapes of Krakow, Warsaw, Lwow, Lublin and their characteristic architecture. One should especially note the sensitive renditions of the old market in Krakow and the towers of St. Mary's Church (a beautiful nocturne) by Wladyslaw Jarocki and by Leon Wyczolkowski. Polish folklore is represented by a beautiful folk rendering of *Virgin Mary* by Józef Mehoffer. Also present in the collection is a strong representation of patriotic Polish art, portraying among other themes, participants in the struggle for independence, such as *1863 Uprising* by Juliusz Kossak and numerous portrayals of Józef Piłsudski and episodes of the struggles of his legion in the First World War: *Piłsudski in the Trenches at Kostiuchnowka* by Leopold Gottlieb, scenes from the Second World War by Zdzislaw Czermski, *Warsaw's Ghetto* and *Warsaw Uprising, 1944* as well as scenes from the events of 1980.

The collection includes individual portraits of well-known and

reprezentowany m.in. przez wyobrażenia uczestników walk wolnościowych, np. *Powstanie 1863 r.* Juliusza Kossaka, liczne przedstawienia Marszałka Józefa Piłsudskiego i epizodów walk legionowych (*Piłsudski pod Kostiuchnowką* Leopolda Gottlieba), sceny z II wojny światowej i okupacji (*Warsaw's ghetto* Z. Czermańskiego), aż po wydarzenia Sierpnia 1980 r. i księdza Jerzego Popiełuszkę.

Zbiór zawiera też wiele portretów znanych i ważnych osobistości m.in.: Mikołaja Kopernika, Tadeusza Kościuszki, Fryderyka Chopina, gen. Józefa Hallera, Jana Lechonia i Ojca Maksymiliana Kolbe, co tworzy jakby specjalną polską galerię portretową.

Zbiór polskiej sztuki w Instytucie Józefa Piłsudskiego w Nowym Jorku, utworzony głównie z darów Aleksandra Mełenia-Korczyńskiego, wytrawnego kolekcjonera polskiego malarstwa, Janiny Czermańskiej, wdowy po artyście Zdzisławie Czermańskim oraz licznych ofiarodawców, stanowi bardzo dobry materiał dla wizualno-słownej prezentacji Polski, jej historii kultury i sztuki tak pod postacią stałej galerii, jak i bogato ilustrowanego albumu lub katalogu-przewodnika.

Janusz Wałek

Kustosz Muzeum Czartoryskich w Krakowie

important personages such as Nicholas Copernicus, Tadeusz Kosciuszko, Fryderyk Chopin, General Józef Haller, Jan Lechon, Father Maksymilian Kolbe — in effect a Polish portrait gallery.

The Polish paintings at the Pilsudski Institute in New York come mainly from an expert collector of Polish paintings, the late Aleksander Melen-Korczynski, who donated his collection to the Institute, from Madame Janina Czermański, widow of the artist Zdzislaw Czermański, and many other donors. The Pilsudski Institute collection represents an excellent visual and verbal presentation of Poland, its history, culture and art, in the permanent gallery or the richly illustrated catalog.

Janusz Wałek

Curator of paintings at the Czartoryski Museum of the National Museum in Cracow

Styka, Tadeusz (1889-1954)
„Portret księcia Kazimierza
Lubomirskiego”, Olej na
płótnie, sygnowany, 75 x 62 cm
“Portrait of Prince Kazimierz
Lubomirski”, Oil on canvas,
signed, 29.1/2x24.1/4”

Wyczółkowski, Leon (1852-1936)
 "Kościół Wizytek w Lublinie", Akwarela na papierze,
 sygnowana, 30 x 21 cm
 "Church of the Visiting Nuns in Lublin", Watercolor on
 paper, signed, 15 3/4" x 12"
 Donated by Alexander Meleń- Korczyński, 1977

Wierusz-Kowalski, Alfred (1849-1915)
 „Kozak w baszłyku w górach Kaukazu”, Olej
 na desce, sygnowany, 40.5 x 27.5 cm
 "Cossack in oriental dress on horseback",
 Oil on panel, signed, 16x11"
 Donated by Alina Starczewska, 1985

Matejko, Jan (1838-1893)
 "Karoca z konnymi", Ołówek i akwarela, 20 x 33.5 cm
 "A Horse drawn coach", Pencil and watercolor, 8" x 13 1/4"
 Donated by Alexander Meleń-Korczyński 1977

Wierusz-Kowalski, Alfred (1849-1915)
 "Myśliwy na saniach", Olej na desce,
 sygnowany, 23 x 31 cm
 "Hunter on sleigh", Oil on wood panel,
 signed, 9" x 12 1/4"
 Donated by Alexander Meleń-
 Korczyński, 1977

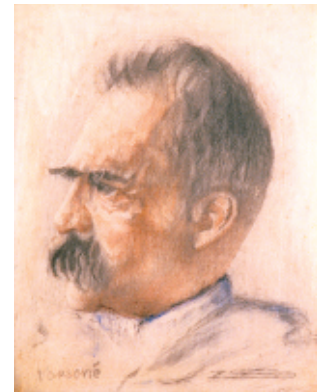
Gieryski, Aleksander (1850-1901)
 "Przed pojedyńkiem", Olej na płótnie, sygnowany i datowany (1870), 44 x 57.5 cm
 "Scene before a duel", Oil on canvas, signed & dated (1870), 17 1/4" x 22 1/2"
 Donated by Halina Leppert-Pawłowicz, 1990

Axentowicz, Teodor (1859-1938)
"Starzec i dziewczyna", Pastel, sygnowany, 63.5 x 49 cm
"Old man and a girl", Watercolor, signed, 25" x 19 1/4"
Donated by Alexander Meleń-Korczyński, 1977

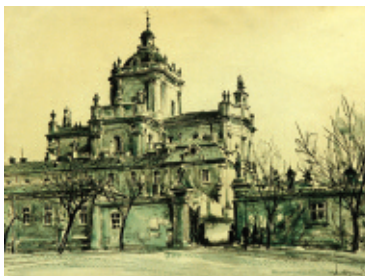
Bacciarelli, Marcello (1731-1818)
„Portret Ludwiki z Poniatowskich Janowej Zamojskiej”,
Olej na płótnie, 68.5 x 57.5 cm
"A Portrait of Luisa Zamoyska", Oil on canvas, 27x22.1/2"
Donated by Irene Prime, 1995

Sowa-Sowiński, Zygmunt (1908-1954)
Portret Józefa Piłsudskiego, Miniatura, oprawiona
Józef Piłsudski, Miniature, framed
Donated by Irene Prime, 1998

Gerson, Wojciech (1831-1901)
"Rysy w Tatrach", Olej na desce, sygnowany i
datowany (1895), 21 x 26 cm
"Rysy in the Tatra Mountains", Oil on board, signed
& dated (1895), 8 1/4" x 10 1/4"
Donated by Col. Janusz Iliński

Wyczółkowski, Leon (1852-1936)
"Katedra św. Jura we Lwowie", Rysunek węglem kolorowany na
niebiesko, sygnowany, 30 x 40 cm
"Cathedral of St. Jur in Lvov", Colored charcoal on paper, signed, 12" x 15 3/4"
Donated by Alexander Meleń-Korczyński, 1977

Brandt, Józef (1841-1915)
"Rycerz na koniu", Akwarela, sygnowana
inicjałem, 22 x 19.5 cm
"Knight on horseback", Watercolor, signed
with initials, 8 3/4" x 7 1/2"
Donated by Alexander Korczyński, 1977

Jest jedną z najwybitniejszych postaci w dziejach Polski. Urodził się 5 grudnia 1867 r. w Zułowie na Wileńszczyźnie - wówczas objętej zaborem rosyjskim. Wychowywał się w rodzinie pochodzącej z najstarszych rodów szlachty litewskiej, od wieków spolonizowanej, pielęgnującej tradycje patriotyczne, czynnie zaangażowanej w powstaniu styczniowym.

W trakcie studiów, niesłusznie skazany za udział w przygotowaniu spisku na życie cara Aleksandra III, zostaje zesłany na Syberię. Wraca po 5 latach, w 1892 r., zdecydowany na organizowanie walki o odzyskanie niepodległości Polski. Rozpoczyna w Wilnie działalność socjalistyczną, którą w wyniku rozszerzających się ruchów rewolucyjnych traktuje przede wszystkim jako środek walki z carską Rosją. Wkrótce staje się najwybitniejszym działaczem Polskiej Partii Socjalistycznej, wydawcą Robotnika i architektem linii politycznej partii.

Aresztowany ponownie przez Rosjan w 1900 r., w maju następnego roku ucieka ze szpitala w Petersburgu. Patronuje powstaniu tajnych organizacji militarnych m.in. Związku Walki Czynnej i Polskiej Organizacji Wojskowej. Tworzy I Brygadę Legionów, która podczas I wojny światowej walczy z Rosją u boku wojsk państw centralnych. Rozczarowany brakiem deklaracji, co do przyszłości ziem polskich, doprowadza Piłsudski do odmowy złożenia przez polskich żołnierzy przysięgi na wierność Austrii i Niemiec. 22 lipca 1917 r. zostaje aresztowany i osadzony przez Niemców w twierdzy w Magdeburgu. Po powrocie do Warszawy 10 listopada 1918 r. przejmuje władzę wojskową, a 14 listopada także polityczną, którą sprawuje jako Tymczasowy Naczelnik Państwa.

W sytuacji ciągłego zagrożenia niepodległości Polski organizuje wojsko, ale także, jako zwolennik sojuszu z narodami kresowymi, stara się wprowadzić w życie idee federacyjne z Litwą i Ukrainą. Podczas słynnej bitwy warszawskiej 16-18 sierpnia 1920 r. zwycięża armię bolszewickiej Rosji i kończy wojnę pokojem w Rydze.

W 1923 r. składa dymisję z zajmowanych stanowisk. Wraca po trzech latach niezadowolony z jakości życia politycznego i stale pogarszającej się sytuacji ekonomicznej kraju. "W odrodzonym Państwie nie nastąpiło odrodzenie duszy..." - mówi. 12-18 maja 1926 r. doprowadza do zbrojnego przejęcia władzy. Od tej chwili, sprawując bez przerwy urząd Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych oraz Ministra Spraw Wojskowych, wywiera decydujący wpływ na życie polityczne Polski. Pełni dwukrotnie urząd premiera.

Przede wszystkim stara się Piłsudski odbudować pozycję Polski na arenie międzynarodowej. W 1932 r. zawiera pakt o nieagresji z ZSRR, w 1934 r. z Niemcami, czym zyskuje uznanie Francji i Anglii.

Umiera 12 maja 1935 r. Pochowany zostaje na Wawelu, ponieważ "naród policzył go między króle". Serce Piłsudskiego, zgodnie z jego ostatnią wolą, spoczywa w grobie matki na cmentarzu Rossa w Wilnie.

Mimo upływu lat Józef Piłsudski pozostaje symbolem walki o odzyskanie niepodległości Polski i przywrócenie jej należnego miejsca w rodzinie państw europejskich. Upamiętnieniu jego dokonań służy Instytut powołany w 1923 r. w Warszawie, a odtworzony w 1943 r. w Nowym Jorku.

One of the most important figures in Polish history, Jozef Pilsudski, was born on December 5, 1867, in Zulow, near Wilno, then under Russian rule in partitioned Poland. He was born to one of the oldest families of Lithuanian nobility, polonized centuries ago, nurturing patriotic traditions and actively engaged in the January Uprising of 1863.

While he was a student he was wrongly convicted of taking part in planning an attempt on Tsar Alexander III's life and deported to Siberia. Returning five years later, in 1892, Pilsudski decided to organize the struggle for Poland's independence. At a time when revolutionary movements began to spread, he chose to be a Socialist primarily as a means of fighting Tsarist Russia. Soon he became the most important activist in the Polish Socialist Party (PPS), the publisher of Robotnik and the architect of its political agenda.

Arrested again by the Russians in 1900, he escaped the following year from a prison hospital in St. Petersburg and began to set up secret military organizations in readiness for the oncoming war. When the war began in 1914, he commanded the First Polish Legion on the side of the Central Powers (Germany and Austria) fighting Russia. When these powers refused to commit to an independent Poland after the war, he ordered the legionaries not to swear the demanded oath of allegiance to the Central Powers and was arrested on July 22, 1917, and imprisoned in the German fortress in Magdeburg. Pilsudski returned to Warsaw on November 10, 1918, and took command of the Polish military. Four days later he became Acting Chief of State.

Because of the continuing threat to Poland's independence, Pilsudski attempted to make joint cause with Lithuania and Ukraine in the struggle against Bolshevik Russia. In the famous battle for Warsaw (August 16-18, 1920) he defeated the Soviet forces and ended the war with the treaty of Riga.

In 1923, he resigned from all his government posts and retired to Sulejowek. Three years later, deeply unhappy with the low quality of Polish political life amid worsening economic conditions, Pilsudski took action to "restore the nation's soul." Refusing to be a candidate for President, Pilsudski remained until the end of his life the Inspector General of the Polish Armed Forces and Secretary of Defense, and had a decisive influence on Poland's political life.

His chief aim was to restore Poland's position in the world. In 1932, he signed a treaty of non-aggression with the Soviet Union, and in 1934 with Germany, preparing the ground for alliances with France and England.

Pilsudski died on May 12, 1935, and was buried in the royal castle of Wawel, Krakow, because the nation ranked him "an equal of kings." According to his wishes, his heart was buried in his mother's grave in the Rossa cemetery in Wilno.

In the tragic years of World War II and its aftermath, Pilsudski became a symbol of Poland's struggle for independence and a rightful place in the community of European nations. The Institute was founded in 1923 in Warsaw to preserve the memory of his achievements, and reconstituted in 1943 in New York.

Założyciele Instytutu

Pełne wersje biogramów: www.pilsudski.org

Henryk Floyar-Rajchman (1893-1951)

Służył w 5 pułku piechoty Legionów i Polskiej Organizacji Wojskowej [dalej: POW]. Uczestnik wojny polsko-bolszewickiej w sztabie 1 Dywizji Piechoty Legionów. W latach 1933-1935 wiceminister i minister przemysłu i handlu. Posel do Sejmu RP. We wrześniu 1939 r. brał udział w ewakuacji polskiego złota na Zachód. Współzałożyciel Instytutu Józefa Piłsudskiego, od 1944 r. członek Rady, w latach 1947-1951 wiceprezes.

Franciszek Januszewski (1886-1953)

W 1907 r. wyemigrował do Stanów Zjednoczonych. W 1930 r. został właścicielem Dziennika Polskiego. Działacz Komitetu Narodowego Amerykanów Polskiego Pochodzenia. Jeden z największych donatorów Instytutu. Jego pierwszy prezes (1943-1944). Powtórnie wybrany na tę funkcję w 1951 r.

Wacław Jędrzejewicz (1893-1993)

Współorganizator POW. W 1917 r. aresztowany przez Niemców. Od listopada 1918 r. w Oddziale II Sztabu Generalnego WP. Uczestniczył w rokowaniach pokojowych w Rydze w 1921 r. W latach 1933-1934 wiceminister skarbu, następnie minister wyznań religijnych i oświecenia publicznego. W kampanii wrześniowej ratował skarb FON. Do tworzącego się we Francji wojska nie został przyjęty. Od 1941 r. w Stanach Zjednoczonych. Inicjator powołania i pierwszy dyrektor Instytutu Piłsudskiego (1943-1948). Od 1948 r. wykładał w Wellesley College, następnie w Ripon College. Po przejściu na emeryturę w 1963 r. poświęcił się Instytutowi, w którym był dyrektorem (1963-1964), sekretarzem zarządu (1971), wiceprezesem (1972-1976) i prezesem (1977-1978).

Lucjusz Kupferwasser (1888-1983)

W 1910 r. wyemigrował do Stanów Zjednoczonych. W czasie I wojny światowej służył w armii amerykańskiej. Od października 1944 r. członek Rady Instytutu Piłsudskiego. Był jednym z najofiarniejszych członków Instytutu, wielokrotnie wspomagając go poważnymi donacjami.

Stefan Łodziński (1882-1951)

W 1902 r. przybył do Stanów Zjednoczonych. W Lakewood (Ohio) prowadził własną piekarnię, którą z czasem rozwinął w sieć sklepów "Lakewood Bakery". Od grudnia 1943 r. Członek Dożywotni Instytutu, w latach 1944-1951 prezes.

Ignacy Matuszewski (1891-1946)

Służył w I Korpusie Polskim gen. Dowbór-Muśnickiego, następnie w Komendzie Naczelnej POW w Kijowie. Pracował m.in. w II Oddziale Naczelnego Dowództwa, którego został szefem w 1920 r. Attaché wojskowy RP w Rzymie i minister skarbu. We wrześniu 1939 r. kierował ewakuacją polskiego złota. We Francji, mimo deklaracji złożenia stopnia oficerskiego, nie został przyjęty do formującego się Wojska Polskiego. W latach 1944-1946 wiceprezes Instytutu. Wybitny publicysta.

Ignacy Nurkiewicz (1887-1972)

W 1900 r. przybył do Stanów Zjednoczonych. Ukończył studia inżynierskie na Pratt Institute w Nowym Jorku. W 1920 r. założył wytwórnię wyrobów metalowych i gaśnic. W latach 1949-1951 był skarbnikiem Instytutu, następnie wiceprezesem (1963-1964), skarbnikiem (1964-1965) i prezesem (1965-1966).

Founders of the Institute

For full biographies see: www.pilsudski.org

Henryk Floyar Rajchman

Born in 1893. Served in the Fifth Infantry Regiment of the Legions in World War I. Joined the Polish Military Organization in 1917; served as captain in the Polish Soviet War of 1919-20. Minister of Trade and Industry, 1933-1935. Member of Parliament. Took part in the transport of Polish gold to France in 1939. Served as a member of the Institute's Board from 1944. From 1947-1951 he was Vice President of the Institute. Died in 1951.

Franciszek Januszewski

Born in 1886. Emigrated to the U.S.A. in 1907 and lived in Cleveland, Chicago and Detroit where he became owner of the Polish Daily in 1930. Became first President of the Institute from 1943-44, and again in 1951. Died in 1953.

Waclaw Jedrzejewicz

Born in 1893. Co-organizer of the Polish Military Organization (1914-1915). From 1918 served as General Staff Officer; in 1921 took part in the Riga peace treaty negotiations ending the Polish Soviet war. Served in the Polish Government from 1928 and became Minister of Education (1934-1935). In the U.S.A. from 1941, he became a prime mover in the founding of the Institute and its first Executive Director (1943-48). Taught at Wellesley College and Ripon College. After retirement he served the Institute as Secretary, Vice President and President (1977-78). Author of many books. Died in 1993.

Lucjusz Kupferwasser

Born in 1888. Came to the U.S.A. in 1910. Enlisted in the U.S. Army in 1917, and was severely injured in a gas attack. Lived in Cleveland, Detroit, and Chicago. Served as a member of the Institute's Board from 1944. One of the most generous benefactors. Died in 1983.

Stefan Lodzieski

Born in 1882. Came to the U.S.A in 1902 and founded a bakery in Lakewood, Ohio. One of the founders of KNAPP.

Ignacy Matuszewski

Born in 1891. Joined the Polish Military Organization in 1917 and served in the Polish Corps of Gen. Dowbor-Musnicki. In independent Poland he served in the Second Department of the High Command, becoming its chief in 1920. Served as Military Attaché in Rome and in Budapest. In 1931 became Secretary of the Treasury and directed the evacuation of the Polish gold to France in 1939. Volunteered as a private in the Polish Army in France, but he was not accepted. Arrived in the U.S.A. in 1941. From 1944-1946, he was Vice President of the Institute. Died in 1946.

Ignacy Nurkiewicz

Born in 1887. Came to the U.S.A. in 1900 and got an engineering degree at the Pratt Institute. In 1920 established a factory that produced fire fighting equipment. Served in many Polish organizations. Became Treasurer of the Institute in 1949, later Vice President, Treasurer and President (1965-1966). Died in 1972.

Maksymilian Węgrzynek (1892-1944)

W 1914 r. przybył do Nowego Jorku. Studiował na Uniwersytecie Columbia. W 1922 r. został wydawcą, a w 1925 r. prezesem spółki wydającej Nowy Świat. Był założycielem i pierwszym prezesem Komitetu Narodowego Amerykanów Polskiego Pochodzenia (1942 r.). W 1944 r., na zjeździe założycielskim, wybrano go wiceprezesem Kongresu Polonii Amerykańskiej.

Prezisi Instytutu

1943-1944 - Franciszek Januszewski (1886-1953) - patrz Założyciele Instytutu

1944-1951 - Stefan Łodziński (1882-1851) - patrz Założyciele Instytutu

1951-1953 - Franciszek Januszewski - druga kadencja

1954-1955 - Ignacy Nurkiewicz (1887-1972) - patrz Założyciele Instytutu

1955-1961 - Henryk Korab-Janiewicz (1887-1971) - członek ZS i POW, uczestnik wojny 1920 r. Absolwent Wyższej Szkoły Handlowej w Warszawie. Od 1928 r. w Stanach Zjednoczonych. W 1940 r. prezes Rady Polonii Amerykańskiej na stan New Jersey.

1961-1962 - Władysław Bortnowski (1891-1966) - oficer I Brygady i POW, uczestnik wojny 1920 r. Generał WP, dowódca armii "Pomorze" w 1939 r., jeniec oflagów. Po wojnie założyciel i prezes Instytutu Józefa Piłsudskiego w Londynie. Od 1954 r. w Stanach Zjednoczonych. Działacz Ligi Niepodległości Polski.

1962-1965 - Henryk Korab-Janiewicz - druga kadencja

1965-1966 - Ignacy Nurkiewicz - druga kadencja

1966-1969 - Henryk Korab-Janiewicz - trzecia kadencja

1969-1972 - Wiesław Domaniewski (1896-1992) - członek POW, uczestnik wojny 1920 r. Absolwent prawa Uniwersytetu Warszawskiego. Podczas II wojny światowej doradca ekonomiczny rządu RP w Waszyngtonie. Od 1951 r. współorganizator Stowarzyszenia Polskich Kombatantów w Stanach Zjednoczonych.

1972-1977 - Jan Fryling (1891-1977) - absolwent prawa Uniwersytetu we Lwowie. Od 1922 r. pracownik MSZ, m.in. na placówkach w Japonii, Rumunii, Egipcie, Chinach i Indiach. Od 1956 r. w Stanach Zjednoczonych, pracował m.in. w nowojorskim oddziale Radia Wolna Europa.

1977-1978 - Wacław Jędrzejewicz (1893-1993) - patrz Założyciele Instytutu

1978-1983 - Tadeusz Pawłowicz (ur. 1918) - ochotnik w kampanii wrześniowej, członek konspiracji, od 1940 r. żołnierz PSZ na obczyźnie. Absolwent nauk politycznych i ekonomii Uniwersytetu Saint Andrews w Szkocji. Od 1948 r. w Stanach Zjednoczonych. W latach 1950-1961 pracował w Komitecie Wolnej Europy.

1983-1993 - Stanisław Jordanowski (1914-1993) - absolwent prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego (1939), uczestnik kampanii wrześniowej i francuskiej (1940). Wiceprezes American Title Insurance Company, dyrektor Kongresu Polonii Amerykańskiej.

1993 - Magda Kapuscinska (p.o.)

1993-1999 - Andrzej Beck (ur. 1926 r.) - absolwent szkoły podchorążych artylerii w Szkocji (1945 r.), żołnierz 4 pułku art. ppanc. W Stanach Zjednoczonych m.in. główny inżynier Waterbury Farrel (od 1958 r.), dyrektor handlowy (1971-1977) i wiceprezes. Od 1983 r. prezes Eastport Trading w Cheshire.

od 1999 - Jacek M. Gałązka (ur. 1924 r.) - kadet Korpusu w Rawiczu, od 1942 r. służył w polskiej artylerii. Brał udział w walkach na szlaku 1 Dywizji Pancerniej. Ukończył studia ekonomiczne na Uniwersytecie w Edynburgu. Założyciel Polish Heritage Publications, wydawca literatury polskiej w języku angielskim.

Maksymilian Wegrzynek

Born in 1892. Emigrated to the U.S.A. just before World War I. In 1922 he became the publisher of *Nowy Swiat* and its president in 1925. Very active in Polish affairs, as Vice President of the Kosciuszko Foundation and in the National Association of Americans of Polish Descent. In 1944 he co-founded the Polish American Congress. Died in 1944.

Presidents of the Institute

1943-1944 – Franciszek Januszewski (1886-1953) – see Founders

1944-1951 – Stefan Lodzieski (1882-1851) – see Founders

1951-1953 – Franciszek Januszewski – second term

1954-1955 – Ignacy Nurkiewicz (1877-1972) – see Founders

1955-1961 – Henryk Korab-Janiewicz (1887-1971) – Member of the Riflemen's Association and the Polish Military Organization, veteran of the 1920 war. Since 1928 a resident of the U.S.A.

1961-1962 – Wladyslaw Bortnowski (1891-1966) – Member of the Polish Legion and officer of the First Brigade; veteran of the 1920 war. In 1939, General Bortnowski commanded the "Pomerania" army. Taken prisoner by the Germans, he came to London after the war; he was the founder and first president of the Pilsudski Institute in London. From 1954 he lived in the U.S.A.

1962 -1965 – Henryk Korab-Janiewicz – second term

1965 -1966 – Ignacy Nurkiewicz – second term

1966 -1969 – Henryk Korab-Janiewicz – third term

1969 -1972 – Wieslaw Domaniewski (1896-1992) – Member of the Polish Military Organization, veteran of the 1920 war. Law degree from Warsaw University. Economics Counselor to the Polish Embassy in Washington during the war. From 1951 one of the organizers of the association of The Polish Veterans of World War II (SPK).

1972 -1977 – Jan Fryling (1891-1977) – Law degree from the University of Lwow. A diplomat; he served in Japan, Romania, Egypt, China and India. From 1956 in the U.S., he worked in the New York office of Radio Free Europe.

1977 -1978 – Wacław Jedrzejewicz (1893-1993) – see Founders

1978 -1983 – Tadeusz Pawłowicz (born in 1918) – Veteran of the 1939 war, served in the Polish forces in exile. Graduate of St. Andrews' University in Scotland. In the U.S.A. since 1948, he worked for the Free Europe Committee (1950-1961).

1983 -1993 – Stanislaw Jordanowski (1914-1993) – Law degree from Jagiellonian University (1939). Took part in the Polish campaign (1939) and in France (1940). Lived in the U.S.A. since 1951. Vice President of the American Title Insurance Company, director of the Polish American Congress.

1993 - Magda Kapuscinska (Acting)

1993 -1999 – Andrzej Beck (born in 1926) – Joined the Polish army in Scotland, completed officer's training in 1945 and served in an anti-tank artillery regiment. Chief engineer of Waterbury Farrel (from 1958) and its Vice President. From 1983 president of Eastport Trading in Cheshire, CT.

from 1999 – Jacek M. Galazka (born in 1924) – Attended the Cadet Corps in Poland, served in the Polish Army in exile from 1942, with the First Polish Armored Division in Western Europe. Bachelor of Commerce, University of Edinburgh, 1948. In the U.S.A. since 1952. Book publisher since 1955, former president of Charles Scribner's Sons, author, translator, publisher of Polish Heritage Publications and Polish interest titles at Hippocrene Books.

Dyrektorzy Wykonawczy Executive Directors

1943-1948 Wacław Jędrzejewicz
 1949-1951 Marian Chodacki
 1951-1956 Damian Wandyc
 1956-1963 Wincenty Kowalski
 1963-1964 Wacław Jędrzejewicz
 1964-1972 Jan Fryling
 1973-1983 Michał Budny
 1984-1985 Stanisław Jordanowski
 1986-1988 Czesław Karkowski
 1989-1991 Jerzy Prus
 1992-2000 Janusz Cisek
 2005 - Iwona Drag Korga

Patrz www.pilsudski.org podstrona Organizacja
 See www.pilsudski.org under Organization

DEKLARACJA

Proszę o przyjęcie mnie na członka Instytutu Piłsudskiego.
 Załączam czek lub Money Order tytułem rocznej składki członkowskiej:

..... \$ 50.00	członkowie zwykli
..... \$ 25.00	studenci i niezasobni emeryci
..... \$ 100.00	członkowie wspierający
..... \$1000.00	członkowie dożywotni
..... \$ 100.00	członek Instytucja (Organizacje Non-Profit)
..... \$ 250.00	członek Instytucja (Firmy)

Imię i nazwisko .....

Adres .....

Miasto ..... Stan ..... Kod poczt. ....

Telefon (.....) .....

Data ..... Podpis .....

Tytułem darowizny na rzecz Instytutu Piłsudskiego załączam czek lub Money Order na sumę .....

Czeki lub Money Orders proszę wystawiać na:
PIŁSUDSKI INSTITUTE OF AMERICA

Prosimy o pamięć o Instytucie podczas sporządzania testamentu.
 Składki członkowskie, darowizny oraz zapisy testamentowe są zaliczalne od podatków (tax deductible).

APPLICATION

I hereby apply for membership in the Piłsudski Institute of America.
 I enclose my check or Money Order for my annual membership fee:

..... \$ 50.00	Regular Members
..... \$ 25.00	Students and Retired
..... \$ 100.00	Sustaining members
..... \$1000.00	Life Members
..... \$ 100.00	Associate Membership (Non-Profit Organization)
..... \$ 250.00	Associate Membership (Corporations)

Name .....

Street .....

City ..... State ..... Zip Code .....

Telephone (.....) .....

Date ..... Signature .....

I would like to make a donation \$.....

Please make check or Money Order payable to:
PIŁSUDSKI INSTITUTE OF AMERICA

Membership fees as well as any donations to the Institute are tax deductible.